

קבץ

תוֹךְ הַנַּחַל

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל
נובע מקור חכמה נובעים להחיות נפש כל חי ומשם ישקון העדרים,
להתחזק בעבודת הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

אשר נאמרו בשלחן המהור של
מרן מוהרא"ש שליט"א

בסעודת שבת קדש

של שבת קדש פרשת ואתחנן – נחמו, שנת תשמ"ט

יצא לאור ערב שבת קדש פרשת ואתחנן – נחמו תשע"ג

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי פרסקל

עיר הקדש ירושלים תוכב"א

ליל שבת קדש – מאמר 'אתחנן אל ה' בעת ההיא'

על פי לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן צט, מעגנו שצריך להתפלל בין ברבקות ובין שלא ברבקות ובאשר זוכה להתפלל ברבקות וזכה להעלות את כל תפלות שלא התפלל אותן ברבקות, ויגלה נפלאות מעגנו שכל זה סובב והולך על ההתחזקות שלנו בעת החרבן בתורה ובתפילה אף בפשע קמנות המוחין ושעל ידי זה זוכה לבנות את בית המקדש, ויבאר פסוקי קדש של פרשת ואתחנן ויבשר לנו עגנו תשעה באב שבת נחמו והמשה עשר באב.

בקר שבת קדש – מאמר 'האנשים משרים של הבעל תפלה'

על פי מעשה י"ב מבעל תפלה מספורי מעשיות. וידבר מאלו שנשקעו ועשו אלהות מהממון, ואנשים חונקים העשירים ועושים עבודה זרה מהממון, וממאנים לתת צדקה וסוברים דלת לעניים, ויעורר להשליך התאוה, ולומר שהעשירות היא התכלית הנצחית, מהתנהגות עם עשירים בעת שהולכים לצדקה, מצד אחד לבדור רק אמונה וכלי הצפה, ולא להתלונן על אף אחד, מהשתדלות ובטחון, ודרידת בממון חברו ואסור התחזות בשאוספים בבת. וחפר הלואות שאינו נפרעות, ומחצדיק שמלביש עצמו

העווא דרעיון שבת קדש – מאמר 'נתמו נתמו עמי'

על פי לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן בא, מעגנו השנת המפויסים והפנימיים, וידבר מעגנו שכל הצרות הן מהמת פגם הנעת, ועל בן הצדיקים מהחזקים בצרות נוראות מגדל בעתם הרקבה, ויבאר עגנו התכלית הנצחית שאדם זוכה לשאף אליה ולא להחשיב את הגוף בעקר, ואז ותשחק ליום אחריו, וידבר מעגנו הנחמה מכל הצרות ומסוד גדלת יום ט"ו באב.

מוצאי שבת קדש – מאמר 'אתחנן – מתנת הנם'

על פי לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן עה, גלויים נוראים ונפלאים בקמטי חיהר והאר שהותיר רבנו בנדב רמו בראשי פרקים שלו המתחילים ואתחנן מתנת הנם, ויגלה סוד עגנו מתנת הנם בסוד הפראה שהוקמה על ידי חסד, וידבר מעגנו תוכחה לשם שמים

ליל שבת-קֹדֶשׁ פְּרֶשֶׁת וְאֶתְחַנֵּן שְׁבֵת-נַחְמוּ ה'תשמ"ט

מֵאִמֵּר

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהֵיא

בְּלֵיל שְׁבֵת קֹדֶשׁ, בְּסֻעֻדָה רֵאשׁוֹנָה, דְּבַר מוֹתְרָא"ש, גְּרוּ יֵאִיר, דְּבוּרִים
נִדְרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד מְאֹד, עַל פִּי דְבַרֵּי רַבְּנֵינוּ וְ"ל בְּלִקְוֵי מוֹתְרָן חֶלֶק א'
סִימָן צ"ט, הַמְדַבֵּר מִהַפְּסוּק מִפְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' וְכו', עֲיֵן שָׁם.

אל יאמר איני מתפלל' מאחר שאיני יכול לבנון ולהתפלל בדבקות
פְּתַח וְאֵמֵר מוֹתְרָא"ש, גְּרוּ יֵאִיר, בְּתִיב (דְּבָרִים ג, כג): "וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה'
בְּעֵת הַהֵיא לְאֵמֹר". וּמְפָרֵשׁ רַבְּנֵינוּ וְ"ל: הַנֶּחֱה הָאָדָם עֲרִיף לְהִתְפַּלֵּל
בְּדַבְּקוּת גְּדוּל לְהַשִּׁים יתְפַּרְדֵּה, אִף אִם לִפְעָמִים יֵשׁ עֵת, שְׁאֵינִי יָכוֹל
לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוּת. אֵל יֵאֵמֹר אֵינִי מִתְפַּלֵּל כָּלֵל, מֵאַחַר שְׁאֵינִי יָכוֹל
לְבִנוֹן פְּרָאוֹי וְלְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוּת, וְהִתְפַּלֵּחַ אֵינְנָה מְקַבְּלַת, וְכִמּוֹ
שְׁאֵמֵרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת ל"ד ע"ב) עַל רַבִּי הֲנִינְא בְּנוֹ

דוסא שְׁחִיחַ מִתְּפִלָּל וְכוּ' אָמְרוּ לוֹ וְכוּ' אָמַר לָהֶם אִם שְׁנוּרָה תִּפְלְתִי בְּפִי יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקַבֵּל וְאִם לֹא יוֹדֵעַ וְכוּ'. וְזָחַר עַל דְּרָף שְׁאֵמְרֵנוּ, אִם בְּדַבְּקוֹת, שְׁאֲזִי חֲתִפְלָה שְׁנוּרָה וּמְרָצָה בְּפִיו, מְקַבֵּלֶת. וְאִם לֹא, חֵס וְשְׁלוֹם, לְחַפְדָּ.

בַּעַת שְׂוִיתִפְלֵל פְּרֹאֲוִי – יַעֲלֶה כָּל חֲתִפְלוֹת עִם חֲתִפְלָה שֶׁחֲתִפְלֵל פְּרֹאֲוִי אַף עַל פִּי בֶן אֵל יֹאמֵר הָאָדָם בּוֹ, אֵלֶּא וְתִפְלֵל תְּמִיד. וְאִם לֹא יוֹכֵל לְחֲתִפְלֵל בְּדַבְּקוֹת פְּרֹאֲוִי. וְתִפְלֵל בְּכָל כַּחוֹ. כִּי בַּעַת שְׂוִיתִפְלֵל בְּדַבְּקוֹת פְּרֹאֲוִי, אֲזִי יַעֲלֶה כָּל חֲתִפְלוֹת עִם חֲתִפְלָה הַהִיא שֶׁחֲתִפְלֵל פְּרֹאֲוִי. וְזֶה: וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' תְּמִיד, בֵּין בְּדַבְּקוֹת בֵּין שְׁלֵא בְּדַבְּקוֹת. בַּעַת הַהִיא לֵאמֹר, חֲיִנּוּ בַּעַת שְׁאֲזִיחָה לְחֲתִפְלֵל בְּדַבְּקוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנוּרָה תִּפְלְתִי בְּפִי. וְחֲיִנּוּ בַּעַת הַהִיא לֵאמֹר, שְׁחֲדִבְרִים נְאֻמִּים וּמְרָצִים בְּפִיו מִחֲמַת שְׂמִתִּפְלֵל בְּדַבְּקוֹת, אֲזִי יַעֲלֶה כָּל חֲתִפְלוֹת שֶׁחֲתִפְלֵל עַד עֵתָה כְּנ"ל. עַד כָּאֵן לְשׁוֹן רַבֵּנוּ ז"ל.

אִין דַּבְּקוֹת יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִהַדַּבְּקוֹת שְׁפָאָה עַל יְדֵי תִפְלָה וְהַסְּבִיר מִזְהַרָּא"ש, גְּרוֹ וְאִיר, כִּי חֲנִיחַ בְּנֻדְאֵי עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַתִּפְלָה הוּא שְׂוִיזְכָּה הָאָדָם לְחֲתִפְלֵל תִּפְלְתוֹ בְּדַבְּקוֹת אֲמִתִּית כְּזוֹ עַד שְׂוִיבְלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי בְּשַׁעַת הַתִּפְלָה בְּכַטוּל כָּל תְּרַגְּשׁוֹתָיו, כִּי עֶקֶר הַהֲתַחֲבְרוֹת וְהַדַּבְּקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי הַתִּפְלָה, וּמִשָּׁם

אשתמוּדעין ליה (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פד), כי עצם דבורי התפלה בשזוכים להתדבק בהם בראוי, הם עקר הדבקות בו יתברך, וכמו שכתוב (דברים י, כא): "הוא תהלתך והוא אלקיך", הינו שהתפלה ואלקותו יתברך הן אחדות אחת ממש, ועל פי רב בני אדם מחפשים ומבקשים כל מיני דרכים ועצות איד לבא לדבקות השם יתברך, ובינתים אינם יודעים שזה בעצמו שאדם זוכה להתפלל אליו יתברך ולהשיח לפניו יתברך כל לבו באשר ידבר איש אל רעהו, זוהי הדבקות הכי גדולה.

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים בלכם חיים

כי בשעה שאדם עומד להתפלל ולהתבודד עמו יתברך, אזי זוכה להתגלות של בְּחִינַת (דברים ה, ד): פְּנִים בְּפָנִים דְּבַר ה' עִמָּכֶם מִתּוֹךְ הָאָשׁ, ומתדבק אז בְּחֵי הַחַיִּים, בְּבְחִינַת מַה שְּׁכַתּוֹב (פתחלה פרשת השבוע) **ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים בלכם חיים** – שעל ידי הדבקות בו יתברך נעשה האדם בְּבְחִינַת חיים בְּאֵמַת, ולכן בְּנִדְאֵי עֵקֶר עֲבוֹדַת הָאֵדָם הוּא לְבֹא לְדַבְּקוֹת אֲמִתִּית בְּזֹאת בְּתוֹךְ תְּפִלָּתוֹ עַד שִׁירְגִישׁ בְּאֵלוֹ עוֹמֵד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמְדַבֵּר עִמוֹ פְּנִים אֶל פְּנִים, בְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מִמֶּשׁ (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן צט).

לדעת שאין שום דבור של תפלה הולך לאבוד כלל
אך לפעמים יש זמנים שאין האדם יכול להתפלל בדבקות אמתית
כזאת, כי לפעמים בעל פרחו נקטן מחו ונסתמים שבילי לבו, ואינו
יכול לבא לדבקות אמתית מתוך תפלתו, ואל יאמר האדם אז שלא
יתפלל מחמת שאינו יכול להתפלל בדבקות כראוי, אלא יתפלל
תמיד בין בדבקות בין שלא בדבקות, ויתפלל גם אז בכל כחו כפי
השגתו באותה עת, ואחר כך בעת שיזכה להתפלל בדבקות כראוי
אזי יעלה כל תפלות עם התפלה תהיה שהתפלל כראוי, וכמו
שמצינו אצל רבי חנינא בן דוסא (ברכות לד ע"ב) שהיה מתפלל על
החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו, מנין אתה יודע, אמר להם
אם שגורה תפילתי כפי יודע אני שהוא מקבל, ואם לאו יודע אני
שהוא מטרף. כי בודאי בדרך כלל היתה תפילת רבי חנינא בן
דוסא בדבקות אמתית בו יתברך והיתה תפלתו שגורה בפיו, והיו
יוצאים דבורי התפלה מפיו בחיות ובדבקות אמתית, ומחמת זה
היה מבטח שתפלתו מקבלת, כי הצדיק בשעה שמתפלל בדבקות
אמתית כראוי אזי יודע שתפלתו מקבלת מאד בשמים ובודאי זכה
לפעל מה שבקש ממונו יתברך, וכמו שמצינו אצל רבי חנינא בן
דוסא בעצמו (במסכת תענית) שפעל אותות ומופתים נוראים בעולם,
והכל בכח תפלתו שהתפלל תמיד בדבקות עצומה אליו יתברך.

אבל אף על פי כן, אמר באו, שלפעמים לא היתה תפלתו שגורה בפיו (ועל ידי זה ידע שתפלתו אינה מתקבלת), ואף על פי כן לא הפסיק אז מלהתפלל, רק המשיך לומר התפלה בפיו שהאיר לו באותה העת, ואף על פי שידע שלעת עתה אין תפלתו מקבלת, כי האדם צריך להיות חזק מאד בעבודת התפלה ולהתפלל אליו ותברך תמיד יהיה אידך שיהיה, ולדעת שאין שום דבור של תפלה חולף לאבוד כלל, רק בשתבוא העת שיוזכה להתפלל בדבקות בראוי אזי יעלה עם תפלה הזאת כל התפלות שהתפלל מקדם, אפלו אלו שלא היו בדבקות בראוי, ויצטרפו בלן לעלות לפניו ותברך ולפעל כל מה שצריך.

בעת הצרה מתקבצות כל תפלות שלא ביוז בהן ומסיעות לו להתפלל וזהו פרוש הפסוק ואתחנן אל ה' - תמיד, בין בדבקות בין שלא בדבקות, היינו בין שתפלתו מקבלת ובין שאין תפלתו מקבלת, (ובכמו שהיה אצל משה רבנו, עליו השלום, אז שלא זכה לפעל בקשתו אצלו ותברך להפנים לארץ ישראל בדאיתא שם בפרוש רש"י): "בעת ההיא לאמר", הינו בעת שאזוכה להתפלל בדבקות שהוא בחינת 'שגורה תפילתי בפיו', שאזי התפלה מקבלת, שזו בחינת 'לאמר' הינו שהדברים נאמרים ומרצים בפיו מחמת שמתפלל בדבקות, אזי יעלו למפרע כל התפלות שהתפלל עד עתה וכלם יעלו לפניו ותברך לרחמים ולרצון

ויוזבה לפעל את בקשתו בשלמות, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומתפלל אליו יתברך תמיד, בין שמרגיש את עצמו בבחירות המוחזין ובין לא, כי על ידי שיתחזק תמיד בעבודת התפלה, יהיה באיזה אופן שיהיה, על ידי זה יבואו ויתקבצו כל התפלות ביחד לעת הצרה, ויביאו אותה לדבקות אמתית בו יתברך, ויוזבה לפעל כל משאלות לבו לטובה, ולהמשיך על עצמו כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, אשרי לו ואשרי חלקו.

סוף כל סוף וצמרצמו התפלות של כל אחד ואחד שהתפלל בימי הגלות וקשר מותרא"ש, גרו יאיר, את כל הענין לענינא דיומא, ענינא דשבת נחמו, בקשר גורא ונפלא מאד, כי הנה בזמן שבית המקדש היה קיים היה עקר התפלה שהתפללו אז שם עם הדבקות הכי גדולה, כי בית המקדש נקרא מקום התפלה, וכמו שכתוב (ישעיה נג, ז): "כי ביתי בית תפלה", ומחמת זה עלו כל התפלות לרחמים ולרצון לפני השם יתברך תמיד, אבל מיום שנחרב בית המקדש נסתמו גם שבילי התפלה, וכמו שכתוב (איכה ג, ח): "גם כי אזעק ואשוע שותם תפלתי", וכן כתיב (שם ג, מד): "סבותה בענין לך מעבור תפלה" (שאלו הסמוכים נאמרים על זמן התרגון). והנה אל יאמר האדם, שעכשו בזמן הגלות שנסתמים שבילי התפלה כנ"ל אינו יתפלל כי

אין התפלה בדבקות כראוי, אלא ומשיך להתפלל גם עכשו כפי כחו והשגתו, ומסר נפשו להכניס כל בחותיו בתוך התפלה, ואזי בודאי סוף כל סוף יצטרפו כל התפלות של כל אחד ואחד מישראל שהתפלל בימי הגלות, לבנות עוד הפעם את בית המקדש על תלו, ונחזר עוד הפעם לבית התפלה להתפלל בדבקות אמיתית להשם יתברך, ואז תעלינה כל תפלות שהתפללנו בימי הגלות לפניו יתברך לרחמים ולרצון, ונזכה לראות בישועתו יתברך באמת.

עבודת התפלה – עקר קיומנו וחיותנו בזמן הגלות המרה והארבה

ולכן דיקא אחר תשעה באב באה 'שבת נחמו', וקוראים אז פרשת ואתחנן (שטרפו על התפלה בשתי בחינות הנ"ל), כי בזה מלמדת אותנו התורה הקדושה, שנתחזק תמיד בעבודת התפלה בין בדבקות בין שלא בדבקות, אפילו אחר הרבן בית המקדש, וזה עקר הנחמה שלנו מתוך כל תקופ צרותינו, שאף פעם לא נפסיק מלהתפלל אליו יתברך יהיה איד שיהיה, כי דיקא עבודת התפלה היא עקר קיומנו וחיותנו בזמן הגלות המרה והארבה, ואפילו אם היא אינה בדבקות כראוי, אף על פי כן היא מקשרת ומדבקת אותנו בו יתברך כפי אותה העת, ובודאי בזכות התפלה נזכה סוף כל סוף לצאת מכל

הגלות לגמרי ולחזור לבית המקדש שהוא בית התפלה, ולראות בהתגלות כבודו יתברך בכל העולם פלו באמת.

אסור לו לברח ממנו יתברך בשום פנים ואפן

וכל זה הוא גם עקר עבודת האדם בכל ימי חייו, לדעת, שגם בשעה שעוברים עליו דינים וקטנות המוחין, חס ושלום, ואינו יכול להתפלל בדבקות פראוי, אסור לו לברח ממנו יתברך בשום פנים ואפן, רק אדרבה להתאמץ אז מאד בעבודת התפלה, ולהתפלל אליו יתברך בפני מחו והשגתו באותה העת, וזהו עקר נסיונו ובהינתו – לראות, אם עדין יחזיק בתמו להמשיך ולהתפלל אליו יתברך אפילו במצב כזה, ואם לא יהיה בטלן ומשיך בעבודתו באמת, אזי יזכה סוף כל סוף לבא לדבקות אמיתית בו יתברך, ולקבל נחמה גמורה על כל צרותיו באמת.

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם – להתנחם על ידי אמירת התפלה

וזהו (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם", הינו שעקר הנחמה של כלליות ישראל במשך שנות גלותם, וכן של כל אדם בפריטיות בתוך גלות נפשו, שיאחז תמיד בהינת יאמר אלקיכם, הינו שיתפלל אליו יתברך תמיד אפילו בשעה שעוברים עליו דינים וקטנות המוחין, שהם בהינת אלקיכם (מדת הדין), שאף על פי כן

יחזיק באמירת התפלה, יהיה אידו שיהיה, כי אחר כך יעשה מדבורים אלו בבחינת 'יאמר אלקיכם, הינו שיהיו הדבורים נאמרים ומרצים בפיו מחמת דבקותו, בבחינת 'בעת שהיא לאמר' (הנאמר בדברי רבנו ז"ל הנ"ל), ולכן נחמו"ו נחמו"ו (עם השמונה אותיות) עולה בגימטריא גבור"ה (וכן נחמו"ו נחמו"ו לבד עולה בגימטריא יצחק שהוא מדת הדין והגבורה), לרפזו לאדם, שעקר נחמתו הוא שיהיה חזק מאד להתפלל אליו ותברך אפלו בשעה שעוברים עליו דינים וגבורות, חס ושלום, כי על ידי זה סוף כל סוף יזכה לבא לידי אמירה זכה וגבורה, ויזכה להתפלל בדבקות אמיתית לפניו ותברך.

סוד אמירתו של ירמיהו על יאשיהו רוח אפינו משיח ה'

וזהו 'יאמר אלקיכם' - 'יאמר' ראשי תבות (איכה ד, כ): 'רוח אפינו משיח יי'; כי זהו עקר רוחו של משיח שיכניס בעולם את עבודת התפלה, וילמד את כל אחד ואחד סבלנות ואריכות אפים מאד שיתפלל תמיד אליו ותברך בין בחדס בין בגבורה, בין בדבקות בין שלא בדבקות, ועל ידי זה יזכה כל אחד ואחד לצאת מגלותו הפרטית והפלקית (ענין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב' ובפרוש שפת הנחל שם). ולכן אמר ירמיהו הנביא פסוק זה בשעה שיררו היונים על יאשיהו המלך ועשו כל גופו כגבורה, וראה ירמיהו הנביא את שפתותיו

מרחשות, וחשש פן הפיח דברים בלפי מעלה בצערו, והטה אָזוּ ושמע שאומר (איכה א, יח): "צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי", אזי פתח ואמר "רוח אפינו משיח ה'" (ענין פענית כב ע"א), כי זו היא בחינת רוחו של משיח בנ"ל, שאדם יכול להתפלל אליו ותברך אפלו בשעה שעוברים עליו כל מיני דינים ונבורות, רחמנא ליצלן, כמו שעבר אז על יאשיהו המלך, ואף על פי כן יצדיק עליו את הדין וימשיך להתפלל אליו ותברך, וכמו שאמר יאשיהו בתקף יסוריו: "צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי"; 'פיהו' דיקא, הינו שתלה יסוריו בהסרון התפלה, שלא זכה לבא לדבקות הנ"ל עד שתפלל תפלתו בפי השם ותברך בביתו, בבחינת "הוא תהלתך והוא אלקיך" בנ"ל, וכמו שנאמר בהפסרת השבוע (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר"; הינו שפיו של כל אחד ואחד יכלל בו ותברך לגמרי ויזכה להתדבק בתי החיים בו ותברך מתוך התפלה, ותלה יאשיהו המלך שנענש על שלא זכה לבא לדבקות הזאת, שזוהו כי פיהו מריתי, ועל זה פתח ואמר ירמיה הנביא: "רוח אפינו משיח ה'", הינו שאם יכול האדם להיות כל כך חזק בעבודת התפלה, עד שאפלו בשירגיש עצם רחוקו ממנו ותברך, אף על פי כן ימשיך להתפלל אפלו שלא בדבקות, זוהי בחינת רוחו של משיח! כי הוא יכניס בעולם את מדת הסבלנות ואריכת אפים בנ"ל, עד שיתחיל

כל אחד ואחד לעסוק בעבודת התפלה אפילו שלא בדקקות, ועל ידי זה יזכו בלם להתקרב אליו ותברך פראוי. וזהו יאמר אלתיכם, 'אמר' ראשי תבות רוח אפינו משיח ה' פנ"ל, כי עקר נחמת האדם בתוך כל צרותיו שיוזכה תמיד לאחוז בעבודת התפלה ולהכניס בעצמו עבודתו של משיח, שהיא עבודת התפלה, עד שיוזכה לבא מתוך תפלתו לבחינת 'אמר אלתיכם' – שיוצאו דבורי התפלה מפיו בדקקות גדולה ולפעל בקשתו אצלו ותברך פראוי.

"אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי"

וזה מה שנאמר אצל יעקב אבינו, (פראשית מה, כב): "אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי" – 'מיד האמרי' דיקא, בחינת 'אמר אלתיכם' פנ"ל, ('אמרי' אותיות 'אמר' וגם ראשי תבות רוח אפינו משיח יז' פנ"ל), בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (מוקא שם בפרוש רש"י): "בחרבי ובקשתי" – תפלה ובקשה. וזהו "מיד האמרי", הינו שיעקב אבינו אמר שזכה לפעל תפלתו ובקשתו אצלו ותברך על ידי שזכה לתפלה בבחינת אמירה פנ"ל, שיהיו דבורי התפלה נאמרים ומרצים בפיו מחמת דקקותו, ועל ידי זה פעל כל משאלות לבו לטובה, ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו מידת האריכות אפים

והסבֵּלנות להתפַּלל אֵלָיו יתְּבַרַךְ תְּמִיד בְּכָל עֵת, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה
סוּף כָּל שׁוֹף לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת.

לְדַעַת שְׂאִינוּ מִסְגֵּל לְדַעַת לְמַה עוֹבֵר עָלָיו מַה שְׁעוֹבֵר

וְהִנֵּה עַקֵּר הַדְרָךְ שְׂזוּכִים לְבֹא לְכָל הַנֶּ"ל לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יתְּבַרַךְ תְּמִיד
בֵּין בְּדַבְּקוֹת וּבֵין שְׂלֵא בְּדַבְּקוֹת, הוּא, כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שְׂבִאֶמֶת אֵינוֹ
יודֵעַ שׁוֹם דְּבַר בְּלָל, דְּהִינּוּ שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְדַעַת לְמַה עָלָיו
דִּיקָא עוֹבֵר כָּל מִינֵי מִשְׁבְּרִים וְנִלְיָם וְקִטְנוֹת הַמּוֹחִיו, רַק הוּא מֵאַמֵּין
שְׂבִידָאֵי גָנוֹז בְּתוֹךְ כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו חֲשׁוֹן צָדֵק וְכוּנָה מְדִיקָת
מִפְּנֵי יתְּבַרַךְ, וְאֵז בְּוֵדָאֵי יַחְזִיק תְּמִיד בְּתַמוֹ וְיִמְשִׁיף לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו
יתְּבַרַךְ בְּכָל מִצַּב שָׂרֵק יְהִיָּה. אֲבָל תַּכְּף וּמִיד שְׂנַדְמָה לְאָדָם שְׂחוּא
כְּבֵר יוֹדֵעַ וּמְבִין אֵת הַכֹּל, וְרוֹצֵה שְׂיִתְנַחֲגוּ עִמּוֹ מְלַמְעֵלָה כְּפִי מַה
שְׂחוּא יוֹדֵעַ וּמְבִין, אֵזִי בְּוֵדָאֵי לֹא יַעֲסֵק בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה אַף פְּעַם
כְּרָאוּי, וּבְפִרְט כְּשֶׁאֵינוֹ מְרַגֵּישׁ אֵיזוֹ דְּבַקוֹת בּוֹ יתְּבַרַךְ, כִּי תְּמִיד יְהִיָּה
מְלֵא עִם טְעָנוֹת קְשׁוּיֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יתְּבַרַךְ, לְמַה עוֹבֵר עָלָיו מַה
שְׂעוֹבֵר, וְלְמַה צְרִיךְ לְסַבֵּל וְכוּ, וְלֹא יְהִיָּה יָכוֹל לִפְתַּח פִּיו בְּלָל
בְּתְּפִלָּה אֵלָיו יתְּבַרַךְ, כִּי לְעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה צְרִיךְ הָאָדָם לֵב נְשָׁבֵר
מְאֹד וְלְדַעַת שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבַר בְּלָל, וְאִסּוּר לְשִׂאוֹל שׁוֹם קְשׁוּיֹת
וּסְפָקוֹת לְמַה עוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי קִטְנוֹת וְדִינִים, רַק עָלָיו לְדַעַת

ש"צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" (תהלים קמה, יז), וכל דבר הוא בחשבון צדק מאד, ועל ידי זה תמיד יתפלל אליו יתברך אפלו שלא בדבקות, כי יודע שפך הוא רצונו יתברך, ודיקא על ידי תפלתו יזכה להמתיק מעליו כל הדינים לגמרי.

"קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול"

ולכן מצינו בפרשת השבוע שאחר שהתחילה התורה להזהיר אותנו על עבודת התפלה בשני אפנים הנ"ל, חזרה התורה להזהיר אותנו שלא לעשות ולחשב שום ציור ותמונה למעלה, שלא ידמה האדם כאלו הוא כבר משיג ויודע את הנהגותיו וחשבונותיו של השם יתברך, וכמו שכתוב (דברים ה, יב): "קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול" וכו', וכן "ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראייתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בחורב מתוך האש" וכו', הינו שאם אתם רוצים לשמע אידך שדבר ה' אליכם גם מתוך האש, הינו מתוך הדינים והגבורות (הנקראים אש) שעוברים עליכם, ותזכו להתפלל אליו יתברך בין בדבקות בין שלא בדבקות, לזה אתם צריכים להזהר לא לעשות שום תמונה או ציור למעלה, ולא תחשבו שאתם יודעים משהו בסתרי הנהגותיו יתברך, רק תבטלו עצמכם לגמרי אליו יתברך, ותדעו שאין אתם יודעים

בלל, ועל ידי זה תזכו תמיד לאחוז בעבודת התפלה ולהגיע לדבקות אמתית בו יתברך עד שתהיו נכללים בו יתברך לגמרי.

ואל מי תדמיין אל ומה דמות תערכו לו

ונהו גם מה שאומר ישעיהו הנביא בהפטרת השבוע, (ישעיה מ יח):
 ואל מי תדמיין אל ומה דמות תערכו לו. וכן (שם מ כה): ואל מי
 תדמיני ואשנה ואמר קדוש - הינו ישעיה הנביא מזהיר גם כן
 שבכדי שיזכו כל אחד לנחמה אמתית מפל צרותיו, צריך להזהר
 מאד שלא לעשות שום דמות והשוואה בלבוש כאלו הוא כבר יודע
 משהו בהשגות אלקותו יתברך, כי תכף ומיד שישלב האדם שהוא
 יודע - זה סימן שעדין רחוק מפניו יתברך מאד, מה שאין כן
 בשאדם יודע שאינו יודע כלום, בבחינת 'תכלית הידיעה אשר לא
 נדע', אזי בודאי יזכה לנחמה אמתית מתוך כל צרותיו, עד שיזכה
 לבחינת 'ואמר אלקיכם' כנ"ל, שיהיו האמירה והדבור שלו בדבקות
 גדולה להשם יתברך.

גם בענין התקרבות לצדיקים צריך לעמוד מרחוק ולקבל הרבה

ואמר מוהר"א"ש, גרו יאיר, שכן הוא בענין התקרבות לצדיקים,
 שתכף ומיד שהאדם הושב שבכך מקרב באמת לצדיק ומשיג אותו

לגמרי, זהו סימן שבאמת אינו יודע כלום, ואינו מקרב אליו כלל, מה שאין בן כשאדם עומד מרחוק ויודע שעדין לא התחיל להשיג שום השגה אמתית בצדיק, אזי בודאי יזכה לקבל מפניו הרבה, כי הצדיק הוא כמו השמש שמאירה מאד למטה בזה העולם ומחממת וזורחת וכו', אבל בשמתקרבם אליה יותר מדי אזי נשרפים לגמרי מרב המימותה, וכן הוא אצל הצדיק, שכל מה שעומדים מרחוק ושומעים את דבריו בהשתוקקות וכסופים אמתיים, אזי זוכים לקבל מפניו הרבה, אבל תבך ומיד שהאדם חושב עצמו סמוך וקרוב אליו, וכאלו הוא משיג אותו לגמרי, אזי לבסוף יהיה נשרף לגמרי על ידו וישאר מבחויץ לגמרי.

הקרובים ביותר לצדיק אין להם יכולת לתפס ולהשיג גדלתו ומטעם זה, רואים בחוש, שעל פי רב הבנים ובני הבית של הצדיקים אינם משיגים בו כלל, ואין להם שום תפיסה בגדלתו ומעלתו, כי מחמת שהם קרובים אליו תמיד ומדברים עמו ורואים את כל עסקיו בצרכיו הגשמיים, לכן קשה להם מאד לתפס את עצם גדלתו, ורק אחר הסתלקותו מזה העולם, שצבר אינם יכולים להסתכל על דמות גופו, ורואים רק את עצם פעלותיו הרוחניות

ואת הספרים הקדושים שהשאיר בנה העולם, אזי מתחילים להבין קצת עצם מעלתו ואיך שהיה באמת ענין אחר לגמרי.

בביתי קוראים לי 'שמעון' סתם....

וספר מוה"רא"ש, גרו יאיר, שהצדיק הקדוש רבי שמעון מערוסלאב זי"ע, אומר פעם לאנשיו: "הנה תראו שכל מה שיותר קרובים וסמוכים אל הצדיק, האדם מזלזל בכבודו ביותר, כי הנה מחוץ לעירי אני נקרא בפי אנשי העולם: 'הרבי ר' שמעון', ומכנים אותי בתאר של חשיבות גדולה, מה שאין כן בעירי קוראים לי ר' שמעון סתם, עד שבביתי קוראים לי 'שמעון' בלי שום תאר של חשיבות כלל... הרי כל מה שאדם סמוך וקרוב אל הצדיק הוא מזלזל בכבודו ביותר.

בכל שהאדם מרגיש את עצמו רחוק – יותר יאחו בעבודת התפלה

וכן הוא בעבודת התפלה ובכל דבר בעבודת השם יתברך, שכלל שהאדם מרגיש את עצמו רחוק וקטן ביותר, אזי תמיד יחזיק בעבודת התפלה ובעבודת השם יתברך בהתחזקות יתרה, מה שאין כן בשאדם אוחו עצמו לאיזו ישות ומציאות, זהו סימן שהוא רחוק לגמרי מעבודת השם יתברך באמת. וכן רואים בחוש, שדיקא

העניים ונשפרי הלב הם לוקחים את ספר התהלים בידם ושופכים את נפשם בתפלה ובקשה אליו יתברך, מה שאין כן העשירים שיש להם הרבה כסף ורכוש גדול ובתים ושדות וכו', אף פעם לא תמצאו אותם עם ספר תהלים בידם שופכים את נפשם אליו יתברך, כי נדמה להם שיש להם הכל ולא חסר להם שום דבר, ולכן עקר עבודת האדם להכניס בעצמו ידיעה הנ"ל, שבאמת אינו יודע שום דבר כלל, ועל ידי זה תמיד יחזיק בתמו להמשיך להתפלל ולעבד אותו יתברך בין בדבקות ובין שלא בדבקות, ויזכה סוף כל סוף לדבקות אמיתית בו יתברך ולחיים טובים ומאשרים, אשרי לו ואשרי חלקו.

דיקא בשאדם בא לתכלית השבירה - חוזר ומאיר לו אור גדול מאד וזהו עקר הנחמה של האדם מתוך כל צרותיו, שידע, שתכלית התקתרה והקטנות היתה בכדי שיברח אליו יתברך יותר, ולכן דיקא אחר תשעה באב בא שבת נחמו, כי בזה בעצמו אנחנו מתנחמים, שאנו יודעים עכשו אחר הגלות והחרבן, שאין לנו שום עצה בעולם רק לברח אליו יתברך ולהתפלל לפניו שימתיק מעלינו כל הדינים, ודיקא בשאדם בא לתכלית השבירה אזי חוזר ומאיר לו

אור גדול מאד, כי בא להפירה זאת שאין לו אף אחד בעולם רק אותו יתברך לבד.

טעם פנימי לכה שתשעה באב נקרא 'מועד'

ולכן אמרו חכמינו הקדושים (ענין שלחן ערוך ארח חיים סימן תקנב) שתשעה באב נקרא מועד, בבחינת (איכה א' טו): "קרא עלי מועד לשפר בחוריי", כי דיקא בשבאים לתכלית השבירה אזי באים להפירה זאת שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, וזה המועד והיום טוב הכי גדול. ולכן מובא שדיקא בתשעה באב נולד משיח, וכן בשנכנסו האויבים לבית קדשי הקדשים מצאו הפרובים מערין זה בזה במער איש וליות (ענין יומא נד ע"א), כי דיקא אז בזמן השבירה והחרבן הכי גדול, נעשה גם תיחוד ותידבקות הכי גדולה, כי באים להפירה אמתית, שאין לנו שום עצה כלל רק לחזור ולברח אליו יתברך, ודיקא על ידי זה סוף כל סוף נזכה לחזור לדבקות אמתית בו יתברך ולבנין בית המקדש שהוא בית התפלה.

בהתחזקות התפלה אף בקטנות המוחין זוכים לבנין בית המקדש

ולכן דיקא אחר תשעה באב קוראים תמיד את פרישת ואתחננו, לגלות את הענין הנ"ל – שצריכים להתפלל אליו יתברך תמיד גם

לאחר התרבו, בין בדיקות ובין שלא בדיקות, וזהו עקר הנחמה על כל היסורים, ועלינו לעשות כמו שעשה משה רבנו עליו השלום שהתפלל תקט"ו התפלות כמנין ואתחנן, ולא הפסיק מלהתפלל כלל, אף על פי שראה שאין תפלתו מתקבלת. וזהו אדני אלהים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה וכו', ופרש רש"י – ה' אלקים, רחום בדין, הינו שמשה רבנו, עליו השלום אמר שעקר עבודת האדם היא להסתפל תמיד על הרחמים שבדין, הינו על הרחמים והחסדים שגנוזים בתוך הדינים והיסורים, שאף על פי שעוברים על האדם עכשו כל מיני קטנות ויסורים, אף על פי כן עקר הפונה הוא שישבר האדם את לבו לפניו יתברך ויתפלל אליו תמיד, יהיה איד שיהיה. וזה את גדלך ואת ידך החזקה – הינו בין בחדש שהוא מדת הגדלה, ובין בגבורה שהיא מדת ידך החזקה, אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשהו וכגבורותיה – הינו מי כמוד שמונהיג הפירות במדת החסד ובמדת הגבורה, כי זו שלמות האדם שיהיוק תמיד בעבודת התפלה והתחנה להתפלל אליו יתברך, בין בחדש בין בדין, בין בדיקות ובין שלא בדיקות, ועל ידי זה יזכה סוף כל סוף לבא לבנין בית המקדש שהוא בנין בית המוחין, בבחינת אעברה נא ואראה את הארץ הטובה החר הטוב הזה והלכנו, ואמרו חכמינו הקדושים (מובא שם בפרוש רש"י),

ההר המזב הזה – זו ירושלים. והלבנון – זה בית המקדש, כי על ידי שמחזיקים תמיד בעבודת התפלה אפילו בשעת קטנות המזחין וחרבן בית המקדש, על ידי זה סוף כל סוף יזכה לראות בבנינה ובנחמתה.

גם בתורה צריך להתחזק ללמוד גם שלא בדבקות

ולכן גם מצינו בפרשת השבוע שנאמרו ונשנו העשרת הדברות וכל ספור מעמד הר סיני, כי דיקא בשבאים להכרה הזאת שצריכים לעבד אותו יתברך בשעת קטנות ואפילו שלא בדבקות, אזי מקבלים התורה עוד הפעם מחדש, כי יודעים שגם למוד התורה צריך להיות אפילו שלא בדבקות, הינו אפילו בשאדם מרגיש עצמו בקטנות המזחין ואינו יכול להבין את דברי התורה הקדושה בשלמותם כראוי, אף על פי כן אל יאמר שהוא מפסיק מללמוד מחמת זה, כי אזי ישאר חסר וריק מדברי תורה לגמרי, רק יתגבר מאד לעסק בדברי תורה אפילו שלא בדבקות, ואזי סוף כל סוף יזכה להרגיש נעימות נפלאה בכל דברי התורה הקדושה באמת, ויבין היטב מה שלא היה מסוגל להבין מתחלה. וזוהו בדברי רבנו ז"ל הנז"ל לענין תפלה – בין בדבקות ובין שלא בדבקות.

החל מט"ו באב מתחילים ללמוד יותר תורה בפילה ולכן אחר תשעה באב בא היום טוב של ט"ו באב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוף תענית): לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב וימים הכפורים וכו', כי אחד מהטעמים של היום טוב של חמשה עשר באב הוא, מחמת שאז מתחילים הלילות להיות ארפים, ויכולים לעסק אז ביותר בדברי תורה (עין שם בגמרא סוף מסכת תענית): 'ומאן דמוסיף' - בלמוד התורה 'מוסיפין ליה' - ימיו ושנותיו. וכן אמרו דרשו דורשי רשומות (עין בגמרא אברהם, ארץ חיים סימן א): 'מ'שכבי' עד 'קומי' - שכבי, ומ'קומי' עד 'שכבי' - קומי. הינו מחג השבועות שאומרים אז בגזלת רות: "שכבי עד הבקר", עד קומי היינו עד תשעה באב שאומרים אז: "קומי רבי בפילה", אזי 'שכבי' - אזי שוכבים וישנים בפילה, כי הלילות מאד קצרים, מה שאין בן מ'קומי, הינו מתשעה באב ואילך, שאזי מתחילים הלילות להיות ארפים - צריכים להתגבר אז לעסק בתורה בפילה, כי דיקא אחר עצם הגלות והחרבן אנחנו מתחילין להתחדש בלמוד התורה וכן בתפלה כנ"ל, ולכן דיקא אז אנחנו קורין בתורה הקדושה את מעמד הר סיני ועשרת הדברות, להורות לנו, שעלינו להתחדש בהתחדשות חדשה לגמרי ולהתקרב אליו יתברך באמת.

ועל ידי כל זה אנו זוכים לחסות בצלא דמחימנותא קדישא
 והנה מובא בפספר הקדוש "עבודת ישראל" להרב הקדוש המגיד
 מקאזניץ זי"ע רמוז נפלא, פי מעשרה באב עד ראש השנה יש נ'
 יום, ומראש השנה עד יום הכפורים יש י' יום, ואחר כך ד' ימים בין
 יום הכפורים לסכות, ואחר כך יום א' דסכות, וביתד יש צרוף של
 השם אדנ"י; עין שם בדבריו הקדושים.

והנה על פי כל הנ"ל, דבריו הקדושים מאירים מאד, פי תקף ומיד
 אחר תשעה באב אזי מקבלים כל הדעת האמת הנ"ל, שעלינו
 למצוא את אלקותו יתברך גם בתוך מדת הדין והגבורה, שהוא
 בחינת השם אדנ"י הנ"ל, ולגלות לעצמנו ולכל העולם כלו שחבל
 רק מפנו יתברך, ועקר הפונה שנופה להתקרב אליו יתברך יותר
 ויותר, ונבוא להפירה זאת שאין לנו שום סומך פי אם על אבינו
 שבשמים. ולכן בסוף כל הימים האלו אנחנו נכנסים לתוך הספה
 הקדושה שהיא צלא דמחימנותא, פי עליה נאמר (ישעיה נא טז):
 "ובצל ידי פסיתיד", והיא בחינת (שיר השירים ב ו): "וימינך תחבקני"
 (במבאר בזהר הקדוש וכתבי הארז"ל). פי זוכים אז להכלל בו יתברך לגמרי
 באהבה גמורה ובדבקות אמתית, ועל ידי שזכינו להחזיק מעמד
 מכל הצרות והיסורים שעברו עלינו, ולהתפלל אליו יתברך אפלו

שלא בדבקות, על ידי זה זכינו סוף כל סוף להתקרבות ודבקות
 אמתית שהוא אור הספכה תקדושה.
 והשם יתברך יזכנו לישועה ונחמה אמתית במהרה דידן, ונזכה
 לראות בקרוב בביאת משיח צדקנו ובבנין בית מקדשנו ובנחמת
 ציון וירושלים אמן ואמן.

בקר שבת-קדש פרשת ואתחננו
שבת-נחמו ה'תשמ"ט

מאמר

האנשים בשרים של הבעל תפלה

בבקר שבת קדש בקירושא רבא דבר מוהרא"ש, גרו יאיר, דפורים נוראים
 ונפלאים מאד מאד בספורי מעשיות של רבנו ז"ל במעשה מבעל תפלה
 מעשה י"ב דף קמ"ח, עזן שם.

עקר המקום של תלמידי הצדיק הוא אצלו

פתח ואמר מוה"רא"ש, גרו יאיר, רבנו ז"ל ממשיך לספר, "והאנשים הנ"ל, דהינו האנשים הפשרים של הפעל תפלה הנ"ל, חזרו למקומם" – כי עקר המקום של אנשי הצדיק הוא במחיצת הצדיק, כי צריכים תמיד לחזור אליו ולהתחמם מאורו הגדול, כי בחוץ, בין אנשי העולם, יש סכנה גדולה בכל עת שלא יהיו נתפסים בתאוות הרעות של העולם הזה, מרב קלפות והסתרות שיש בזה העולם, ואף על פי שיש עתים וזמנים שצריכים לצאת לחוץ ולעסוק בקרוב רחוקים ולהפיץ מעינות החכמה הוצה, אף על פי כן עקר המקום של תלמידי הצדיק הוא אצלו ועליהם לחזור תמיד למחיצתו תקדושה.

כל חכמה והעשירות תלוי רק בידו ותברך ולא בשום סבה גשמית "וספרו להפעל תפלה מגדל הטעות והשטות של אותה המדינה איך הם נבוכים מאד בתאות ממוזן ושהם רוצים לעקור למדינה אחרת ולעשות להם בוכבים ומזלות" – כי הגה אין עוד טעות ושטות כמי שעושה ישות ומציאות מן הפספס והעשירות ותמיד רוצה רק לדבר מכסף, וזוהי שיחתו כל היום. כי דבר זה מגעיל ומשקין מאד, וכי שיש לו איזו הרגשה דקדושה – זה מגעיל אותו

מפוש. אבל קשה מאוד להסביר לאנשים אלו את הטעות הפפשית והעצומה הזאת. כי התאווה הזו נשרשה בהם מאוד והם תמיד מחפשים לעקר ממקומם למקום אחר, פן ואולי ימצאו איזה מקום שעושים שם יותר כסף, כאלו המקום גורם שינויים האדם יותר כסף ועשירות, מה שבאמת אין טפשות יותר גדולה מזו, כי הלא כל הכסף והעשירות תלוי רק בידו יתברך ולא בשום סבה גשמית, ולא יועיל האדם לשנות את מקומו כלל בכדי להשיג את הכסף, אבל זהו הטבע של בני אדם – שנדמה להם שבמקום אחר יהיו יכולים להרויח יותר כסף.

היה יכול להיות חיים טובים ונצחיים בשלות הנפש ודבקות הבורא ואמר מוהרא"ש, גרו יאיר, שזאת ראינו בחוש בכל הדורות, שכל אלו שמסרו נפשם על התורה ועבודת השם יתברך, אזי היו יכולים לגור דורי דורות של משפחות שלמות באיזה כפר קטן, וכל זמן שלא גרשו אותם הגויים משם – ישבו בהשקט וכטח ועבדו שם את השם יתברך, ואף פעם לא עלה על דעת אי מי מהם לעקור ממקום המגורים הקבוע שלהם, מה שאין כן תכף ומיד בשנכנסת באדם איזה תאוה לכסף ועשירות, אזי קם ממקומו והלך נע ונד בארץ והפש ובקש מקום אחר, בכדי שיוכל לבא למבקשו ולא תפס כלל

איך שהוא בעצמו ממרר את ימי חייו וחולך בגלות מרה וכבדה מאד, למרות שהיה יכול להיות חיים טובים ונצחיים בשלות הנפשו ודבקות הבורא יתברך שמו.

הצדיק תמיד דואג על אנשי העולם

“ענה ואמר הפעל תפלה הנ”ל שהוא מתנרא שלא ישעו יותר ויותר” – כי הפעל תפלה שהוא הצדיק תמיד דואג על אנשי העולם ומעין בכל עת בתקוון העולם ולמלאות הסרוון העולם ולהתפלל בעבורם (עין לקוטי מוהר”ן חלק א’ סימן ה’).

עד שאומר לו עבד עבודה זרה

“אחר כך נשמע שעשו לעצמם אלקות כנ”ל ענה ואמר הפעל תפלה הנ”ל שעל דבר זה היה דואג ומתנרא בתפלה” – כי הצדיק יודע בראש מה שיהיה בסוף ובקי מאד בדרכי היצר הרע שמטעה את האדם מחטא אל חטא עד שמכשיל אותו בעבודה זרה ממש וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קה ע”ב): ‘כף אמנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כף ומחר עשה כף, עד שאומר לו עבד עבודה זרה’. ובפרט בתאות ממון, המושכת את האדם מאד מאד, ולאט לאט הוא שוכח לגמרי מהשם יתברך, רחמנא ליצלן. כי מי

שיש לו שכל וישוב הדעת אמת, הוא יודע היטב שכל הכסף בא רק מהשם יתברך, ועקר השתדלותו צריך להיות רק אף להתקרב להשם יתברך, וממילא יהיה לו כסף ופרנסה ככל צרכו, ואף על פי שצריך האדם לפעמים לעשות איזו השתדלות בשביל השגת פרנסתו אבל צריך להיות רק השתדלות קטנה בעלמא כדי לעשות כלי לקבל השפעתו.

ההשתדלות הקטנה שעשה הבעל שם טוב לפרנסתו

מספר כי פעם רבנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע לא היה לו כסף לצרכי שבת קדש, והלך לבית של איזה עשיר, ודפק לו על החלון וברח לו, וכשיצא העשיר מביתו לראות מי דפק בחלונו, ראה מרחוק אף שהבעל שם טוב רץ מהר מביתו, ורדף אחריו ושאל אותו – מה הוא רוצה? וענה לו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שעל ידי שדפקתי בחלון ביתך, עשיתי את ההשתדלות שלי בענין פרנסתי כי אין לי על שבת קדש, אבל עקשו אני מוסר עצמי ביד השם יתברך וכרצונו הטוב יעשה. ואז נתן לו העשיר נתינה הגונה שהספיקה לו על כל צרכי שבת קדש. וכן צריך להיות אצל כל אדם, שצריך שידע שכל עסקו בפרנסתו הוא רק השתדלות קטנה בכדי לעשות כלי לקבל בתוכו את השפעתו של השם יתברך.

רק גדולי הצדיקים יכולים להועיל למדינה שבזו
 "וזהו לו להבעל תפלה רחמנות גדול עליהם" – פי זהו סימן
 למנהיג אמתו בשהוא איש רחמן באמת וכל כסופו ורצונו הוא
 להשיב את נשמות ישראל בתשובה לאביהם שבשמים בחינת מה
 שכתוב (ישעיה מט): "כי מרחמם ינהגם".

"ונתישב לילך בעצמו לשם אולי ישיב אותם מטעויתם" – פי הבין
 הבעל תפלה, שהוא הצדיק הגדול במעלה מאד שהוא צריך בעצמו
 לילך שם להפדינה הנ"ל שהסתבכו בתאות המזון והעשירות, כי זו
 קלפה קשה מאד, מה שרק גדולי הצדיקים יכולים ללחם עמה
 באמת, ובפרט במקום כזה, שכל אנשי המדינה טעו אחרי ההבל,
 עד שעשו לעצמם עבודה זרה ממש, רחמנא ליצילן.

הגעל נפש של העשירים שמקופים סביבם שמירה הדוקה מעניים
 "והלך לשם הבעל תפלה ובא אל השומרים שעומדים סביב ההר"
 – פי זוהי בחינת השומרים והמוזכרים וכו' שמעמידים העשירים
 סביבות בתיהם ובתי מסחרם, שלא יהיו יכולים אנשי העולם ועניים
 לגשת אליהם, מה שזהו פגם עצום ונורא מאד. כי אם השם יתברך
 כבר השפיע שפע לאדם, אזי מן הראוי לו לחלק השפעתו עם

אחרים ולקרב עניים ולדבר על לבם וכו', אבל בשאדם מעמיד
 שומרים סביבו, ומזהיר אותם לומר לכל הבא אליהם שהוא לא
 נמצא בבית... ואי אפשר לדבר עמו וכו'. אזי זה מראה את רע לבו
 של האדם ומדת האכזריות שלו, וכבר לא ישוג שום תועלת בכל
 מכל עשירותו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי): 'בית שלא
 נפתח לעניים נפתח לאסיא' (בית שלא פותחים אותו לעניים יצטרכו לפתח
 אותו בשביל רופא).

אנשי הכסף לא יכולים ולא רוצים להתערב עם אנשי העולם
 "והשומרים מסתמא היו אנשים קטנים במעלה, שהם רשאים
 לעמד באירא דהאי עלמא. כי אנשים שיש להם מעלות מהמת
 הממוזן בנ"ל הם אינם יכולים כלל להתערב עם בני העולם ולעמד
 באירא דהאי עלמא - שלא יטמאו עצמם בנ"ל. ולא היו יכולים
 לדבר כלל עם בני העולם שלא יטמאו אותם בהכל פיהם - על פן
 בודאי השומרים שעמדו מחוץ לעיר היו קטנים במעלה בנ"ל - כי
 זהו עצם הגאות והנישות של העשירים ושל אלו המפנחים בתאות
 ממוזן שאינם רוצים להיות בצותא כלל עם שאר אנשי העולם, פן
 יהיה נטמא מהם, ולא מתאים להם כלל לדבר עם אנשים פשוטים
 וקטנים במעלה, שאין להם עשירות כמותם, וכמו שרואים בהוש,

שהם גרים במקומות מיוחדים ובשכונות מיוחדות, ואינם רוצים להתערב עם שאר אנשי העולם כולו, וכשהם צריכים לאיזה דבר – הם שולחים את שליחיהם שהם אנשים קטנים במעלה שאין להם כל כך כסף, והם משתמשים עמם בכל הפצם ורצונם.

העבודה המאוסה של הערצת העשירים והחלומות לזכות לעשירות "אף גם השומרים היו להם הצורות הנ"ל והיו מתבקרים ומנשקים אותם בכל פעם כי גם אצלם היה עקר האמונה המזון כנ"ל" – כי בני אדם מסתבכים ונתפסים בתאווה זו של מזון, עד שאפילו כשלא זוכים שיהיה להם מזון כמו שרצו, אף על פי כן כל כסופם ומחשבתם היא תמיד על הכסף. ותמיד חולמים ומדמים לעצמם כל מיני חלומות ודמיונות, איך שעוד יהיה להם כסף בזה העולם, והם מתבקרים ומנשקים את הצורות של העשירים הגדולים, ומצפים ומחכים על היום שיזכו להיות כמוהם.

וכי שמסתכל על כל זה בעין האמת הוא נגעל מזה ממש, ורואה את עצם התעוב והשקוץ של תאוות מזון, והוא מתפלא מאד איך בני אדם יפלו בדעתם כל כך, עד שיעשו עקר ומציאות מדבר מאוס בזה שהוא כמו צואה ממש (ענין לקושי מותר"ן חלק ב' סימן לו). כי

הכסף והעשירות אינו עושה שום מעלה באדם בעצמו, פי העשיר הוא אותו טפוש שהיה מקדם שהיה לו כסף, ואין הכסף משנה אותו כלל. וכן פשיצמרך לצאת מזה העולם – לא יועיל לו חונו ורכושו כלל וכלל, וכמו שאמרו חכמינו תקדושים (אבות פ"ק ו'): 'שאיין מליין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומצוות ומעשים טובים לבד'. ויהיה העשיר נקבר באותו ארון ותכריכים בדיוק כמו העניים ולא יהיה אז שום שנוי ביניהם כלל.

הדבורים של הצדיקים הם רק מהתכלית הנצחית

"ובא הבעל תפלה הנ"ל אצל שומר אחד, והתחיל לדבר עמו מהתכלית, באשר שעקר התכלית הוא רק עבודת השם תורה ותפלה ומעשים טובים וכו', והממוזן הוא שטות ואינו תכלית כלל וכו'" – כי אלו הם כל דבורי הצדיקים האמתיים, שהם מדברים רק דבורים ערבים ומתוקים ביראת ואהבת השם כל היום, ומגלים ומפרסמים לכל באי עולם, ובפרט למקורבים אליהם באמת, שאין שום תכלית אחרת בעולם הזה, רק לעבד את השם יתברך, ולעסק תמיד בתורה ותפלה ומעשים טובים. כי רק זה ישאר לאדם לנצח ומהממוזן והכסף לא ישאר לו שום דבר כלל.

השקועים בתאוות קמזון אינם יכולים לשמוע דבורים אחרים
 "ולא שומע אליו השומר הנ"ל בלל כי כבר נשמע אצלם מימים
 רבים - שעקר הוא רק הממזון בנ"ל. וכן הלך הבעל תפלה לשומר
 שני ודבר עמו גם בן בנ"ל, ולא שומע אליו גם בן וכן הלך אל כל
 השומרים ולא שמעו אליו בלל" - כי מי שכבר נכנס בתאוה זו אי
 אפשר לדבר עמו מהתכלית בלל, כי אינו רוצה לשמוע שום דבור
 חוץ מאיך יכולים לעשות בסקפ? וכמו שרואים בחוש, שתקף ומיד
 בשרוצים להכנס לאיזו שיחה מהתכלית מעבודת השם יתברך,
 אנשים אלו מסובבים את כל השיחה ועונים ואומרים: "אכל תגיד
 לי... איך יכולים להרויח איזה סך בסקפ?" או "איפה יכולים להשקיע
 בסקפ ולעשות מסחרים?" וכו'. ואינם רוצים לשמע בלל שום דבורים
 אחרים.

הכניסה הכלתי רצונית אל מעוז הספרא אהרא של תאות קמזון
 "וישב עצמו הבעל תפלה ונכנס לתוך העיר שהיתה על ההר
 בנ"ל, כי הבעל תפלה הבין שהוא מכרח לילך אצל מקור הטמאה
 דחינו אצל אלו שיש להם הכסף והעשירות בעצמם ולהכניע את
 הרע והטמאה בשרשה.

"כִּשְׂבָא לְשֵׁם ה' הָיָה אֲצִלְם פְּלִיאָה וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ אֵיךְ נִכְנַסְתָּ לְכָאן כִּי לֹא הָיָה אֲפֹשֶׁר לְשׁוּם אָדָם לְהַכְנִיחַ אֲצִלְם כִּנְ"ל הַשִּׁיב לָהֶם מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נִכְנַסְתִּי יְהִי אֵיךְ שִׁיחִיה מִה אַתֶּם שׂוֹאֲלִים עַל זֶה?" – כִּי הַצְדִּיק, וְכִי שָׂישׁ לוֹ יָשׁוּב הַדַּעַת וְשִׁכַּל אֲמוֹתָי, אֵינִי מֵתַפְחֵד וּמֵתַפְעֵל כִּלְל מִכָּל הַשׁוֹמְרִים שֶׁמְעַמִּידִים הָעֲשִׂירִים סְבִיבוֹתֵיהֶם, רַק הוּא עוֹבֵר עַל יַד בָּלֵם, וְנִכְנַס יִשְׂרָאֵל הָעֲשִׂיר וְהַגִּבּוֹר, וְאֵינִי שׂוֹאֵל שׁוּם קְשׁוּיֹת כִּלְל. וְכִמוֹ שְׂרׁוּאִים בְּחוּשׁ שְׂמִי שָׂישׁ לוֹ עֲזוֹת דְּקַדְשָׁה וְחוֹלְךָ אֲצִל עֲשִׂירִים בְּשָׂבִיל לְקַבֵּץ מְעוֹת שֶׁל צְדָקָה – אֵינִי מֵתַפְעֵל כִּלְל מִהַמְזַכְרִים שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית הָעֲשִׂיר אוֹ בְּבֵית מִסְחָרוֹ, וְהוּא נִכְנַס יִשְׂרָאֵל הָעֲשִׂיר וּמְדַבֵּר עִמוֹ, וְאֵינִי מִחְכֶּה שִׁיגִיד לוֹ הַמְזַכֵּר שֶׁאֵינִי נִמְצָא שָׁם... וְאֵיךְ הָעֲשִׂיר מֵתַבְּהֵל בְּוִדְאֵי מָאד, וְשׂוֹאֵל אוֹתוֹ: "אֵיךְ נִכְנַסְתָּ לְכָאן? וְאֵיךְ לֹא פְּחַדְתָּ לְהַכְנִיחַ בְּלִי שְׂאֵלַת רְשׁוּתָּ?! וְעַל זֶה הַצְדִּיק עוֹנֶה לוֹ: "שְׂאֵל בְּוִדְאֵי לְשָׂאֵל אוֹתִי שְׂאֵלוֹת פְּאֵלוֹ כִּי יְהִי אֵיךְ שִׁיחִיה, אֲנִי כָּבַר פְּאֵן... וּמֵתַחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ תַּכְּף וּמִיָּד מֵהַתְּכַלִּית הַנְּצָחִית.

הַתְּנַחֲמוּת נְאוּמָה וְנִמְוֹסִית אֲצִל הָעֲשִׂירִים אֵף נִתְרַצֵּת בְּהַעֲבֵרַת מִסֵּר וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש, גְּרוֹ יֵאֵר, שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁבְּוִדְאֵי אִסּוּר שְׂתַחֲוִיה לְאָדָם הַתְּפַעְלוֹת כִּלְל מִהָעֲשִׂירִים וּמִן הַמְזַכְרִים שֶׁלָּהֶם וְכו' וְצָרִיךְ לְהִיֹּת

חזק מאוד בנקודתו להכניסם אצלם בעזרת דקדושה ודבר עמוקה מהתבטלות הנצחית ודבורי אמונה הקדושה, אף על פי כן, אסור לדבר אליהם בשום עזות וחצפה דסטרא אחרא, ולצעק על העשירים בעזות ובחציפות, שהם מכרחים לתת כסף ונתינה הגונה וכו', ובפרט לא להוכיח אותם ולהגיד להם מוסר – שאין הם יודעים איך לתן צדקה ולעזר לעניים וכו', כי מדת העזות היא מדה רעה מאוד, ועושה בזה חלול השם, רחמנא ליצלן. כי העקר רק להכניס אצלו בנאון ותפארת דקדושה, ודבר עמו דבורי אמונה עד שיזעזע אותו לגמרי. ובשיתחיל לשאול: "הלא בודאי באת בשביל כסף ונדבכה" ... אזי צריכים להשיב לו בנחישות, ש"מכסף נדבר אחר כך" ... "עכשו, בא ונדבר דבורי אמונה ויראת שמים". ובדרך כזו ישתנה רוחו לגמרי. ואחר שישמע הדבורים שלך ויחיה עצמו בהם מאוד, יפתח לך את ידו וכיסו בשפע גדול בספר פנים יפות ובשמחה גדולה.

מה שדבור אחד בודד יכול לפעל אצל החילת

ואמר מוהר"א"ש, גרו יאיר, שאדם לא יכול להעלות בדעתו, אשר עם דבור אחד שידבר עם איזה עשיר וגביר – הוא יכול לשנות את כל החיים שלו! כי על פי רב, אנשים האלו הם שבורים בעיניהם

מאד, מרב צרות ויסורים שעוברים עליהם. וכשאומרים להם איזה דבור של התחזקות ואמונה – יכולים להחיות אותם ממש, ולשנות את כל הלודי ימי חייהם. כי לפעמים, גם עם דבור אחד יכול האדם להסתכל על כל החיים בצורה אחרת לגמרי. וכמו שמספר על הרב הצדיק הקדוש רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע שהיה לו תלמיד אחד, שהלך חמש עשרה שנה עם דבור אחד ששמע מרבו הקדוש... כי לדבור של הצדיק והאיש פשוט יש כח גדול ויכול לעשות רשימה נצחית על האדם ולשנות אותו לגמרי.

מכסף נדבר אחר כך – עכשו: דבור של אמונה...

וספר מוהרא"ש, גרו יאיר, שהיה אחד מאנשי שלומנו, שהיתה דרכו ללכת לאסוף כסף לצדקה בעבור הדפסת ספרי רבנו ז"ל. והיתה דרכו להפגם אל כל העשירים הגדולים ולדבר עמם דבורי אמונה ויראת שמים, וכאשר עשיר בקש ממנו שיתחיל לדבר 'תכלית', דחינו על מה הוא בא? ולאיזה מוסד הוא מקבץ כסף וכו'? היה האיש הנ"ל תופס אותו בכגדו ומזעזע אותו ואומר לו: "מכסף נדבר אחר כך עכשו בא ותשמע ממני איזה דבר תורה ודבור של אמונה..." ואזי היה האיש הנ"ל מדבר עמו כמה מדבורי רבנו ז"ל, והיה מהיה ממש את העשירים על ידי דבוריו, עד שהיו מהכים כל

שנה שיהזור אליהם וידבר עמם עוד כמה דבורים נפלאים מדבורי רבנו ז"ל, וכמוכן שגם היו נותנים לו נתינה הגונה מאד. כי באשר מחיים משהו ברוחניות – בודאי יחזור וישפיע לה גשמיית בשפע גדול מאד.

אסור להתלונן על אף אחד – כי אף אחד לא חיב לה בלום:

ואמר מוה"רא"ש, גרו יאיר, שדבך זה צריך האדם להכניס בדעתו היטב, שאסור שתהינה לו שום טענות על אדם בלשהו – למה לא נתן לו כסף וצדקה וכו'. כי אף אחד בעולם לא מחיב לה שום דבר בלל! ואם האדם הזה אינו רוצה לתת לה נדבת ידו – זה סימן שאין הוא השליח שלך מלמעלה לתת לה כסף. ואם תצעק עליו ותהינה לה טענות אליו, זהו כמו מי שהוא הדור של רחוב אחר, וצועק עליו: "למה אתה לא מביא לי את הדאר שלי?" הלא האיש הזה אינו שיך לה בלל. ומה יש לה עמו? וכן הוא בענין אספת כסף צדקה ונדבות עם ישראל, אסור לאדם אף פעם לתבע ולהכריח בני אדם לתת לו כסף, כי אפלו האב אינו מחיב לתת כסף ולפרנס את בניו הגדולים. וכמוכא בשלחן ערוך, שהוא צריך לטפל עמו עד י"ג שנה, ואחר כך הוא צריך לפרנס את עצמו. ואם האב אינו חיב לפרנס את בנו, מפל שכן אנשים אחרים אינם חיבים לפרנס אותה.

ולמה תתלונן עליהם! ויודאי אם בן אדם יתן לך נדבת לבו אזי צריכים להחזיק לו טובה מאד על שהוא נעשה שליח לפרנס אותך וכמוכא בספר המדות, שאם אתה מקבל טובה מבן אדם אל תגיד שהטובה באה מהשם ותברך ואין אתה צריך להחזיק לו טובה. כי הוא נעשה השליח בדרך, ויודאי צריכים להחזיק לו טובה! אבל אם אדם אינו רוצה לעזור לך – אסור לך להיות בטענות אליו בשום פעם, ורק ללקת ממנו לחיים ולשלום ולנפשות אצל בני אדם אחרים.

נסיון באספת צדקה בעשרה בתים בלבד

וספר מוהרא"ש, גרו יאיר, שבשנים הקודמות בשהיתה דרכו ללקת בעבור צדקה, הרגיל את עצמו שלא תהינה לו טענות על אף אחד, והיתה דרכו ללקת בכל לילה אל עשרה בתים ולבקש מהם כסף של צדקה והיו הרבה פעמים שתשעה בני אדם לא נתנו לו שום דבר כלל והעשירי נתן לו איזה סכום קטן והיה תמיד באמונה ושמחה ולא היו לא שום טענות על שום בריה שבועולם כלל.

איזה נדיר, למצוא אדם שמתעלם מכסף וענינו הוא רק רוחנית!

"והתחיל הפעל תפלה לדבר עם אחד מהתכלית בני"ל, ולא שמע אליו כלל, וכן השני, וכן כלם. כי כבר נשקעו בטעויתם בני"ל,

והיה הדבר תמוה בין אנשי העיר, על שבא אדם אצלם ומדבר אליהם בדברים האלה הפך אמונתם – כי בודאי זה חדוש נפלא אצל אנשי העולם בשפוגשים מישהו שאינו משים לבו לכל השטויות וההבלים שלהם, ולא אכפת לו כלל ענין הפסג והעשירות, רק מדבר דבורי אמונה ויראת שמים כל היום. ונהו ממש חדוש נפלא אצלם, כי אין הם מבינים כלל, איך בן אדם יכול להיות כל כך מבדל ומפרש מתארות ממוזן עד שלא ירצה לדבר מזה כלל וכלל.

זהירות כממון היולת ולא להצטדק ולכסות את הגולה ברוחניות ואמר מותרא"ש, גרו יאיר, אבל גם מצד שני, יש טעות ושקר גדול אצל אלו שבכר זוכים לשמוע את דבורי הצדיק איך שאין שום תכלית בעשירות והפסג, פי לוקחים את דברי הצדיק לרעה, בבהינת לא זכה – נעשה לו סם הפנות. ואומרים: "מחמת שהפסג והעשירות אינו כלום לכן מתר לגזל פסג ולהערים על השני כממונו ולהוציא מאנשים פסג בכל מיני ערמוניות שבעולם", מה שזה פגם עצום ונורא מאד, בדיק כמו פגם האנשים הנ"ל, שרודפים אחר הפסג והעשירות תמיד, כי יהיה איך שיהיה, אסור לאדם לנגוע בשום פרוטה שאינה שלו, ויצטרך לתת על זה דין וחשבון, כי אם מלמעלה השפיעו לאיזה אדם פסג ועשירות, אזי לעת עתה הוא

שלו וְאָסוּר לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ חֶפְסֶךָ בְּדֶרֶךְ עֲרֻמָּה וּגְנֵבַת הַדַּעַת. כִּי זֶהוּ
 בְּכָל־ל אָסוּר גְּזֵלָה מִמֶּשׁ, וְהוּא בְּדִגְמַת טְמֵאת הַקּוֹמוֹנִיסְטִים, יְמוּח
 שְׁמֵם, שִׁצְעָקוֹ וְאָמְרוֹ: "כִּים אֶחָד לְכַלְנוּ!" וְהִיָּה עֶקֶר בְּיַנְתָּם לְקַחַת אֶת
 חֶפְסֶךָ מִהַעֲשִׁירִים וְחִגְבִּירִים, וְלִתַּת אוֹתוֹ אֶל אֱלוֹ הַפּוֹחִזִים וְרִיקִים,
 שְׂאֵף פֶּעַם לֹא רָצוּ לַעֲבֹד בְּשִׁבִיל פְּרִנְסַתָּם. וְלִכֵּן אֵף עַל פִּי שְׁלִפֵי
 הָאֵמֶת אֵין בְּכֶסֶף וְהַמּוֹזֵן שׁוֹם מַעֲלָה וְחִשְׁבִּיבוֹת בְּנִ"ל, אֵף עַל פִּי כּוּ,
 אָסוּר לְאָדָם לְנַגּוֹעַ בְּשׁוֹם פְּרוּמָה שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר פֶּעַם הָרַב
 הַחֲסִיד הָאִישׁ הָאֱלֹקִי הַקְּדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם בֶּ"ר נַחֲמָן ז"ל, שְׂמַח נִקְרָא
 חֲשׁוֹן הַנֶּפֶשׁ, הֵינּוּ שְׂתַמִּיד יַעֲשֶׂה הָאָדָם חֲשׁוֹן לְנַפְשׁוֹ, אִם לֹא נִגַּע
 בְּ'קוֹפִיקַע' (הַפְּרוּמָה הַכִּי קַטְנָה בַּמְדִּינַת רוּסְיָה) שְׂאִינָה שְׁלוֹ.

זְהִירוֹת מִהַתְחַזוֹת בְּרַמְאוֹת לִפְנֵי צְבוּר הַנּוֹתָנִים

וְאָמַר מוֹתְרָא"ש, גְּרוּ יֵאִיר, שְׁעַל כֵּן אֱלוֹ שְׁהוֹלְכִים לְאֶסֶף כֶּסֶף שְׁל
 צְדָקָה אֲצִל אַחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִם הֵם הוֹלְכִים עַל שֵׁם אֵיזָה מוֹסֵד אוֹ
 צְדָקָה אַחֶרֶת - אֲזִי מִתֵּר לָהֶם לְקַחַת עַד חֲצֵי הַכֶּסֶף, וְכַמוֹבֵא
 בַּפּוֹסְקִים. וְאֲזִי צְרִיכִים לְדַקְדֵּק מְאֹד לְתַת אֶת הַחֲצֵי הַשְּׁנֵי בְּשִׁבִיל
 הַמוֹסֵד וְהַצְדָּקָה שְׁהַלְכוּ בְּשִׁבִילוֹ, וְלֹא לְהוֹרִיד מִזֶּה שׁוֹם פְּרוּמָה כָּלֵל,
 אֲבָל אֱלוֹ שְׁהוֹלְכִים וּבּוֹדִים מִלְּבָם כֵּל מִינֵי סְפוּרִים וּמַעֲשִׂיוֹת שֶׁל שְׁקָר
 שֶׁהֵם הוֹלְכִים לְאֶסֶף צְדָקָה בְּשִׁבִיל אֵיזָה חוֹלָה, אוֹ חֲתָן וְכֻלָּה עֲנִיִּים,

וכו' שלא תִּיהָ וְלֹא נִבְרָא - זְהוּ עֵינֵי פְּלִילִי! וְהוּא בְּכֻלָּל אִסּוּר גְּזֻלָּה מִמֶּשֶׁל, כִּי אֵיךְ מִתֵּר לְשֹׁקֵר לְבַנֵּי אָדָם וּלְגַנְבֵי אֶת דַּעְתָּם לְהַגִּיד בְּסִפּוּרִים שֶׁל שֹׁקֵר? הֲלֹא זְהוּ בְּדִיוּק כְּמוֹ שֶׁהִלְכֵת אֵלָיו וְהוֹצֵאתָ בְּסֵף מִכִּיסוֹ שְׂלֹא בִּידְעָתוֹ, וְהִיא גְּזֻלָּה גְּמוּרָה, רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן. כִּי בּוֹדְאֵי מִי שְׂאִין לוֹ בְּסֵף וַיֵּשׁ לוֹ דִּין עֲנֵי הַמּוֹבָא בְּשִׁלְחֵן עֲרוּךְ (עִיז יוֹרֵה דַעַה הַלְבוֹת צְדָקָה), מִתֵּר לוֹ לְחֹזֵר עַל הַפְּתִים וּלְבִקֵּשׁ נִדְבוֹת אַחֲיֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלוֹמֵר לָהֶם הָאֵמֶת שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּשִׁבִיל עֲצֻמוֹ וּמִשְׁפָּחָה עֲנִיָּה, וּמָה שְׂיִתְנֶנוּ לוֹ - זֶה שְׂלוֹ! אָבֵל לְבָדוֹת מַעֲשִׂוֹת וְסִפּוּרִים שֶׁל שֹׁקֵר שֶׁל חוֹלָה אוֹ צָרָה אַחֲרֵת, רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן, הָאָדָם מִכְּנִים עֲצֻמוֹ עַל יְדֵי זֶה בְּסִפְנֵי עֲצוּמָה, רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּאֵה ת. ט): 'וְכֹל מִי שֶׁאֵינוֹ לֹא חֲגֵר, וְלֹא סוּמָא, וְלֹא פֶּסַח, וְעוֹשֶׂה עֲצֻמוֹ בְּאֶחָד מֵהֶם, אֵינוֹ מֵת מִן הַזְּקֵנָה עַד שְׂיִהְיֶה בְּאֶחָד מֵהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי יא) וְדַרְשׁ רַעַה תְּבוֹאֲנֵנוּ. וְכֵן אָמְרוּ (שׁם): 'כֹּל מִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְפוֹל וְנוֹטֵל אֵינוֹ נִפְטֵר מִן הָעוֹלָם עַד שְׂיִצְטָרֵךְ לְבְרִיּוֹת! עֵינֵי שָׁם. וְלִכֵּן, לָמָּה יִכְנִים הָאָדָם אֶת עֲצֻמוֹ בְּסִפְנוֹת בְּאֵלָיו וְלוֹמֵר דְּבוּרִים שֶׁל שֹׁקֵר לְבַנֵּי אָדָם, שֶׁאַחֵר כֵּךְ יְכוּלִים לְחֹזֵר עֲלָיו, חֵם וְשָׁלוֹם?! יוֹתֵר טוֹב לְכַטֵּחַ בְּטָחוֹנוֹ בְּהַשֵּׁם וּלְמַסֵּר עֲצֻמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ לְגַמְרֵי וּלְבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַחֲמָתוֹ וְכֹל הַצְּטֻרְכוֹתוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה לוֹ שֶׁפַע גְּדוֹל מְאֹד תְּמִיד, בְּכַחֲנֵת מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שׁם): 'כֹּל מִי שֶׁצָּרִיךְ לְפוֹל

ואינו נוטל אינו מת מן הזקנה, עד שיפרנסם אחרים משלו, ועליו
 הכתוב אומר (ירמיה יז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' ויהיה ה' מבטחו';
 עין שם. כי מי ששם במחוזו בהשם יתברך, ואינו רוצה להערים על
 אחרים, חס ושלום, ולקחת מהם כסף שאינו מגיע לו – על ידי זה
 סוף כל סוף יזכה לשפע ועשירות גדולה, והוא בעצמו יפרנס את
 אחרים, ואף פעם לא יחמר לו שום דבר בלל.

אלו שמשנים את פניהם כל פעם לפי הצד – רמאים ונזבים:

ואמר מוהרא"ש, גרו יאיר, שפעוונותינו הרבים התפשטה קלפה
 זאת מאד בין המשלחים המסתוככים לגבות כספי צדקה בעבור
 מוסדות, ואצל כל אחד ואחד הם מראים את עצמם בציור ותמונה
 אחרת: אצל החמון עם אנשים פשוטים הוא ציוני... ולקח כסף
 מהמדינה וכו'... ואצל התרדים הוא קנאי גדול מאד, ומקלל את
 המדינה... וכאן יש לו מכתב מאלו רבנים קלים וריקים שימצא חן
 בעיני החמון-עם. וכאן יש לו מכתב והמלצה מאת הפד"ץ, כדי
 שימצא חן בעיני הקנאים וכו'. ואצל כל אחד ואחד הוא משנה
 צורתו, ויש לו רשימה מיוחדת להזכיר לעצמו איך צריך לשחק את
 המשחק בפני כל אחד ואחד. ודבר זה מאוס ומתעב מאד מאד,
 והוא נכלל באסור גולה ממש. והוא בדיוק כמו פגם העשירים של

המדינה-של-עשירות - שעשו עבודה זרה מהכסף והממון, כי בעצם גם היא עושה את אותו הפגם ואין שום חלוק ביניהם כלל.

חַמַּר הַחַיִּירוֹת מִלְחֵיזוֹת נִשְׁקַע בְּחַיִּבוֹת וּבְחִלּוּאוֹת מַחֲמַת תְּאוֹת הַנְּגִידוֹת

ואמר מוהר"א"ש, גרו יאיר, שגם נכלל בזה מה שבני אדם מורים לעצמם כל מיני התרים של שטות, ללוות כסף מבני אדם, וגם לפתות חבריהם לחתם בערבים בשבילם, ואחר כך בורחים עם הכסף ולא משלמים ומזיחים לערבים לשלם בשבילם. וזהו פגם ועון חמור מאד, כי איך מתר לאדם לקחת חלוואה, בשעה שיודע שלא יהיה לו ממה לשלם? אבל זוהי תאוה עצומה אצל בני אדם, שהם מכרחים ללוות כסף בכל פעם, ונדמה להם שמותר להם לקחת חלוואות - למלאות כל תאוות לבם, וקונים לעצמם דירה ומכונית בכל מדינה ומדינה, מה שגם לעשירים הגדולים אין להם את זה, והכל הולך על חשבון החלוואות, אשר זו היא קללת התוכחה וכמו שכתוב (דברים כח): "הוא ילוך ואתה לא תלוננו" וכו', (מה שאין זו אצל הפרכות פתיב: "והלוית גוים רבים ואתה לא תלונה"). ובפרט כשאדם הולך בלי רחמנות ומסבך גם ערבים בתוך העסק, הינו שמדבר על לב חברו שיחתום בשבילו ערבות בשביל לקבל איזו חלוואה, והוא יודע שבסוף לא יהיה לו מה לשלם, וילכו אל הערב. והנה הוא חותם

בתמימות כי הוא מבטח בחברו שלא יגרום לו רעה, ולא ישלם בזמנו ובנתים חברו בורח לגמרי עם הפספס והוא נשאר עם תחוב בידו. וזה עון פלילי מאד, כי איך יכשיל בני אדם תמימים שעשו לו טובה בדברים פאלו? וחכל בכדי למלאות תאונתו ללוות פספס.

החלול השם שגורם זה שאינו מבגל בלי הלוואות

ואמר מותרא"ש, גרו יאיר, שתאונה זו ללוות פספס - היא תאונה עצומה מאד. ואפלו אם יהיה לו פספס בכיסו בשטרות גדולים - לא ירצה לפרט אותם לקטנים, אלא במקום זה, ילך אצל חברו, לבקש מפני הלוואה, ואחר כך ישבח מזה לגמרי, ולא ישלם לו... וכן הוא חולף ועושה לעצמו חשבונות של תפפה בכל חנות ובכל תחנת דלק, ואינו משלם... ואחר כך יוצא מזה חלול השם, נורא ואיום מאד! כי פלם צועקים, שהאיש הזה הוא גנב וגזלן. ואחר כך יוציא שם רע גם בן על הפקום שהוא מקרב לשם.

אזרח נוראח לאיו השוכים אלינו שיזחרו בכל ענין מהלוואות

ואמר מותרא"ש, גרו יאיר, שהוא מכרח לומר ברבים, שגם פמה בני אדם שקוראים לעצמם תלמידיו חלכו ועשו דברים פאלו בעולם והם גרמו לרבנו ז"ל ותלמידיו שם רע וחלול שם שמים נורא מאד,

ואמר שבאמת אסור להם לקרוא לעצמם 'תלמידיו', כי אינם תלמידיו כלל וקבל, כי הוא תמיד חוזר וצוּעק ברבים להתרחק מפל דברים באלו וכיוצא בהם, ולא להכנס לחובות והלואות כלל וקבל. ורצונו שיפרסמו זאת ברבים, שהוא מוזהה על ענינים אלו מאוד מאוד, והוא חוזר ומזהיר, שאם בן אדם צריך לקחת איזו הלואה מחברו – שידקדק מאוד לשלם לו עד פרוטה האחרונה! ולא לעשות ערמומיות וחקמות בממון שאינו שלו, כי לבסוף יצטרך לשלם על זה מחיר יקר מאוד.

אי אפשר להנצל מתאות ממון כי אם על ידי תפלה והתבודדות

"והרגישו בעצמם אולי האדם הזה הוא הפעל התפלה כי כבר נשמע אצלם שיש פעל תפלה בזה בעולם כי כבר נתפרסם הדבר של הפעל תפלה בעולם בנ"ל והיו קוראים אותו בעולם (דער פרומער בעל תפלה – כי בודאי נעשה רעש ופרסום גדול בעולם, שיש צדיק בזה שמדבר תמיד רק מהתכלית הנצחית, ולא אכפת לו כל הענין של תאות ממון ועשירות בנ"ל.

ואמר מוהרא"ש, גרו יאיר, שמדברי רבנו ז"ל בספור זה שמכנה את הצדיק שלוחם נגד תאות ממון בשם ה'פעל תפלה', נראה מזה, שאי אפשר להכניע תאוה וקלפה זאת של ממון ועשירות, כי אם

על ידי תפלה והתבודדות להשם יתברך תמיד. כי התפלה מכניסה
 ישוב הדעת אחר באדם, ומתחיל להבין שאינו צריך להיות כל כך
 להוט אחר הממון והעשירות, רק עקר השתדלותו צריך להיות
 בעבודת השם יתברך ולקנות לעצמו הון ורכוש אמתי ונצחי.

הצדיק משחק עם ברי שיחו שאינם תופכים שמכון להכניס בהם אמונה

"אף לא היה אפשר להם להפירו ולתפסו כי היה משנה עצמו אצל
 כל אחד ואחד אצל זה היה נדמה כסוחר ואצל זה כעני וכו' כנ"ל
 ותקף נמלט משם" – כי אי אפשר לתפס את הצדיק כלל, כי הוא
 מלביש ומסתיר עצמו אצל כל אחד ואחד בצורה אחרת, כי מרב
 דבקותו בו יתברך – הוא יודע איך לפשט צורה וללבוש צורה,
 דחינו לדבר עם כל אחד ואחד כפי לשונו, ולחכמים בו השגות
 אלקותו יתברך כפי מהו והשגתו.

כי זוהי חכמה גדולה ועצומה מאד – לדעת איך לדבר עם כל אחד
 ואחד, ועם הגדולים במעלה – לדבר דברים עמוקים בהשגות
 אלקותו יתברך, ועם המון עם ופשוטי העם – לדבר שיחות חלין
 ודברים של מה בכך. ובין הדברים להכניס בהם דבורי אמונה
 ויראת שמים. וכן כשרואה בני אדם שאינם רוצים לשמע כלל

דבורים כאלו, אזי הוא מלביש עצמו לגמרי ונדמה להם בסוחר וכאיש פשוט מאד, שאינו יודע כלל מהשגות רמות כאלו. וכמו שעשה רבנו ז"ל ביום הפתו שדבר עם פמה מבני הנעורים והסתיר עצמו מהם לגמרי, עד שנתודע לו שהם בעלי עברה ממש, רחמנא ליצלן, והם לא תפסו כלל את פונתו כי סבב עמהם בהכמה וערמוניות בזו עד שלא הבינו את פונתו כלל (עניי מיי מוהר"ן סימן קו).

התנהגות רבנו ז"ל עם האפיקורסים באומן בהכמה נפלאה

וספר מוהרא"ש, גרו יאיר, שבשעה שבאו הכופרים הגדולים שבעיר אומן לרבנו ז"ל, ורצה רבנו ז"ל לדבר עמהם, ולתחזיר אותם בתשובה, אזי שחק עמהם כל מיני משחקים והיה יושב ומשחק עמהם את משחק תשח. ופעם נכנס מוהרנ"ת ז"ל, וראה את רבנו ז"ל יושב ומשחק עמהם משחק, והיתה פליאה גדולה מאד בעיניו... ואמר לו רבנו ז"ל: "מה יש לך בזה? הלא אני צריך להתנהג עמהם כד" וכו', כי רבנו ז"ל ידע בדיק איד שצריכים להתנהג עם כל אחד ואחד כפי דעתו והשגתו. ודיקא בדרך זה זכה לתחזיר אותם בתשובה. כי מי שעוסק בתפלה תמיד – זוכה לקבל ישוב הדעת

בזאת, לדעת אידך להתנהג עם כל אחד ואחד כפי מוחו ודעתו,
 ולהכניס בו השגות אלקותו ותברך.
 והשם ותברך יזכנו להתקרב לצדיקים אמתים שיקרבו אותו להשם
 ותברך באמת עדי נזכה לשוב בתשובה שלמה לפניו ותברך
 ולהכליל בו לגמרי מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

רעוא דרעיון שבת פרשת ואתחננו שבת-נחמו ה'תשמ"ט

מאמר

נחמו נחמו עמי

בסעודה שלישית, סעודת רעוא דרעיון, דבר מוהר"א ש, גרו יאיר, דבורים
 נוראים ונפלאים מאד מאד, על פי דברי רבנו ז"ל בלקומי מוהר"ן חלק א'
 סוף סימן כ"א (אות א), המדבר מתפטרת השבוע "נחמו נחמו עמי" וכו'; עין
 שם.

כַּל הַצְּרוֹת וְהִסּוּרִים וְהַגְּלוּת אֵינּוּ אֵלָא לְפִי עֵרֶךְ חֶסְרוֹן הַדַּעַת
 פֶּתַח וְאָמַר מִזְהָרָא"ש, גֵּרוּ יֵאִיר, כְּתִיב בְּהַפְּטָרַת הַשְּׁבוּעַ (ישעיה מ, א)
 נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי וְכוּ' וְאָמַר עַל זֶה רַבְּנּוּ ז"ל: – 'כַּל הַצְּרוֹת
 וְהִסּוּרִים וְהַגְּלוּת אֵינּוּ אֵלָא לְפִי עֵרֶךְ חֶסְרוֹן הַדַּעַת, וּכְשֶׁנֶּשְׁלַם
 הַדַּעַת, אָזִי נִשְׁלַם כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת, בְּכַחֲנִית (גדרים מא ע"א): 'אִם דַּעַת
 קִנִּית מִזֶּה חֶסְרֶת, וּכְתִיב (ישעיה ה, יג): "לִכְּן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דַּעַת".
 וְעַקֵּר הַחַיִּים נִצְחִיִּים יִהְיֶה לְעֵתִיד מַחֲמַת הַדַּעַת, שְׁיִרְבֶּה הַדַּעַת,
 שְׂיִדְעוּ הַכֹּל אֶת ה', וְעַל-יְדֵי הַדַּעַת יִכְלְלוּ בְּאַחֲדוּתוֹ, וְאָז יִחִיו חַיִּים
 נִצְחִיִּים בְּמוֹחָו, כִּי עַל-יְדֵי הַיְדִיעָה נִכְלְלוּ בּוֹ, כְּמֵאִמֶר הַחֶכֶם: 'אֵלּוּ
 יִדְעִיתוּ, חַיִּיתוּ. וְעַקֵּר הַיְדִיעָה יִהְיֶה לְעֵתִיד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שם יא, ט):
 "כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַח", וּמַחֲמַת הַדַּעַת לֹא יִחַסֵּר כָּל טוֹב, וְיִהְיֶה
 כִּלּוֹ טוֹב, כְּמֵאִמֶר חַז"ל (פסחים נ' ע"א): 'אִטּוּ הָאִידִנָּא לֹא אֶחָד הוּא?
 וְתַרְצוּ: לְעֵתִיד כִּלּוֹ הַטוֹב וְהַמְּטִיב'.

כְּשִׂינְדִיעִים שֶׁהַכֹּל מֵהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ הִסּוּרִים הֵם יוֹתֵר קָלוּם:
 וְהַסְּבִיר מִזְהָרָא"ש, גֵּרוּ יֵאִיר, כִּי הַנָּה כָּל עֵקֶר הַצְּרוֹת וְהִסּוּרִים
 וְהַגְּלוּת שְׁעוֹבָרִים עַל הָאָדָם הוּא רַק מַחֲמַת חֶסְרוֹן הַדַּעַת, כִּי מִי
 שֵׁיֵשׁ לוֹ שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת וְהוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת, וְיִדְעַ שְׂאִין
 שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, אִם בֶּן אִין לוֹ שׁוּם צַעַר וְיִסּוּרִים

כלל, כי הוא יודע שבכל פרט ופרט גנוז ומסתר אלקותו יתברך, והכל משגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, אם בן למה לו להצטער על מה שעובר עליו? הלא בודאי פונתו יתברך למוכה! ורצונו יתברך הוא רק להטיב לבריותיו, ואף על פי שיש יסורים שבהכרח מרגישים אותם כגון יסורי החולה וכו', אף על פי בן היסורים קלים מאוד ונוחים להתקבל בעת שיודע בדעת ברורה שהכל בהשגחה מהשם יתברך, ומכל שכן שאר מיני צער ויסורים שאינם מרגישים כלל בפשיש לו דעת כנ"ל (עיי' לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רנ).

אילת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו

ואמר מוהר"א"ש, גרו יאיר, שכל זה נאמר על צרות שבאות על האדם שלא ברצונו בעל פרחו, שבפשיש לאדם דעת אמתית כנ"ל, אזי בקל לו לקבל הכל באהבה ולמצא את רצונו יתברך גם בתוך כל תקף צרותיו, מה שאין בן פשהאדם עושה לעצמו צרות בינים ומסתבך עצמו בחובות ועסקים עם בני אדם וכו', ואחר כך יש לו צער וחלישות הדעת ונשבר לבו בקרבו לגמרי, על כל זה נאמר הפסוק (משלי יב, א): "אילת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו", היינו שמקדם הוא מכניס את עצמו בתוך כל מיני סבוכים וסלופים וכו',

ואחר כך "על ה' יזעף לבו" – שיש לו מענות וקשיות עליו יתברך: למה עובר עליו מה שעובר? ובאמת הוא גרם בעצמו את כל צרותיו. נמצא שפגם בתכלית הדעת, ולכן בודאי לבו התעקם מאוד מלדעת אותו יתברך, והוא אינו יכול לנחם את עצמו כלל בתוך כל צרותיו הקשות שעוברות עליו ושוברות אותו.

כל החובות שאנשים עושים נמשכים מחסרון הדעת

ואמר מוה"רא"ש, גרו יאיר, שידיעה זאת היא ידיעה חשובה מאוד לכל אדם, לדעת, שעליו להזהר מלהכניס את עצמו לסבוכים ועסקים עם בני אדם, ובפרט לשמור עצמו מאוד מחובות, כי יש מחלה וטבע רע אצל בני אדם – שהם מכרחים תמיד ללוות כסף, אפלו אם יש להם כסף בכיס – לא רוצים להוציא את זה, רק עדיף להם ללוות מאחרים, ואחר כך מתרבים החובות עד שאין לו מה לפרע כלל, והוא מכרח כבר להיות בורח ולהתביא את עצמו מפני בעלי חובותיו, וצרות כאלו האדם גרם לעצמו והן נובעות מחסרון הדעת, כי הוא בכלל שוטה שאין לו דעת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תגינה ד' ע"א): 'שוטה הוא מי שמאבד את כל מה שנותנים לו, וכן הוא אצל האדם הזה, שבאמת מלמעלה נותנים לאדם אפשרות להיות חיים טובים ונצחיים מאדף אבל הוא הולך ומאבד

את זה בידיים כמו השומה, נמצא, שאין לו דעת כלל ולכן אינו יכול לנחם עצמו בתודת כל צרותיו, כי עקר הנחמה תלוי בדעת וכנ"ל.

בכל שזוכים יותר להכיר את השם יתברך - נכללים בו ממש ולכן עקר החיים הנצחיים לעתיד יהיה מחמת הדעת, שתרכבה הדעת מאד, בבחינת "פי מלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים", כי כל מה שזוכים לדעת ממנו יתברך - זוכים להכלל בו ביותר, בבחינת מאמר החכם הנ"ל: 'אלו ידעתיו - היתיו; הינו שככל שזוכים יותר להכיר את השם יתברך - נכללים בו ממש ומתחפכים למחותו, כביכול, וכל מה שאדם זוכה להכלל בו יתברך יותר הוא יכול לנחם את עצמו בכל תקף צרותיו, ואינו מרגיש שום צער ויפורים כלל.

הצדיקים מסגלים לסבל יפורים בדומיה מחמת דעתם הרחבה ולכן אנהנו רואים, שהצדיקים מימות עולם סבלו יפורים וצרות רבים מפל הצדדים, ובפרט מתקורבים להם ביותר וכו', מה שאי אפשר לתאר ולשער כלל, מה שעברו עליהם בפושד ימי חייהם, כי לא ספרו זאת לאף בריה, אבל באמת עברו עליהם יפורים קשים ומרים מאד, והיתה תמיהה גדולה ועצומה איך היו יכולים להחזיק מעמד מפל מה שעובר עליהם? הלא איש פשוט היה יוצא לגמרי

מדעתו אפילו ממוקצת היסורים האלו! אבל התרוץ הוא, מחמת שאצלם נתרבתה הדעת מאד, וזכו להפיר אותו יתברך באמת על ידי עבודתם וטרחתם בעבודת השם יתברך, ולכן דיקא מפל הצרות והיסורים שעברו עליהם וכו' – על ידי זה ברחו יותר ויותר להשם יתברך וזכו לדעת יותר גדולה עד שזה בעצמו היה עקר כל הנחמה והישועה שלהם, וכבר היו יכולים לסבל בנחת את כל מה שעבר עליהם.

עקר מעלת הצדיקים הוא הפנימיות שאינה נגלית לחוץ

ונה צריכים לדעת, שעקר מעלת וחשיבות הצדיק הוא רק כפי גדלות מחו ודעתו, כי מבחוץ אי אפשר להפיר על הצדיק שום דבר כלל, והוא בדמות כל אדם ממש, אבל במוחו ודעתו הוא ענין אחר לגמרי, שכל זה מרמז בתוך הפסוק הנ"ל: "ומלאה הארץ דעה את השם בפנים ליום מכסים", כי כמו הים שלמעלה כל המקומות של הפנים הם שוים אבל למטה בעמקות הם מבדלים מאד, כי בזה המקום הפנים נמוכים וסמוכים לארץ ובמקום אחר הם עמוקים יותר ויותר, ובמקום אחר הם עמוקים עד התהום (פשוטא כל זה פאן בדברי רבנו ז"ל בסוף התורה הזאת), כן הוא אצל הצדיק שמבחוץ לא יכולים להפיר

עליו שום דבר בלל, ועקר השגתו ומדרגתו נמדד כפי עמק חקמתו ודעתו.

טעם שהצדיקים הולכים לפעמים בבגדי כבוד

ונה שהצדיקים הולכים לפעמים בבגדי כבוד של משי וזהב וכו', באמת אין בזה שום מעלה וחשיבות בלל, וכל אחד יכול לקנות לעצמו בגדים כאלו בסך מעט של כסף, ואין זה מראה על פנימיות הצדיק בלל וכלל, רק לפעמים מפני אנשי העולם שהם צריכים לראות איזו מעלה ונדלה על הצדיק מבחוץ, לכן הצדיקים מכריחים להתלבש בבגדי כבוד וכו', כדי שאנשי העולם יהיו יכולים לקבל מהם, וכמו שפעם התבטא מוהרנ"ת ז"ל ואמר, שאם בתחלת התקרבותו לא היה רואה אצל רבנו ז"ל פמוטים (לייבטער) של כסף, לא היה מתקרב, כי מחמת שהיה רגיל בזה מימי נעוריו, אם לא היה רואה את זה אצל רבנו ז"ל היה קשה לו מאד להתקרב, וכן הוא בענין בגדי הכבוד וכלים חשובים של הצדיקים, הפל הוא בכדי לעשות קצת רשם בלבות בני אדם שצריכים לראות איזה דבר חיצוני.

אבל לא זהו העקר, כי אין בזה שום מעלה וחסיונות באמת כלל, רק העקר הוא תדעת והמח של הצדיק שהוא טמיר ונעלם מעין כל בריה בבחינת פמום לים מכסים וכנ"ל.

בני אדם טועים שחכים להכיר הצדיק על פי החיצוניות

אבל על פי רב טועים בני אדם בענין זה מאוד, ועושים ישות ומציאות גדולה מתגוף ותחיצוניות של האדם, וכשרואים איזה בן אדם שהולך באפן זר ומשנה מאד קרוע ובלוי עם זקן לבו, אזי חושבים אותו לצדיק נסתר שבודאי אחד מהל"ו צדיקים שבדור, ובנתים הוא איש פתי ושוטה לגמרי, וגם בעל עברה, רחמנא ליצלו, ורק מטעה את בני אדם מצד חיצוניותו, כי אנשים אחרים לראות איזה דבר זר ומשנה וזה מטעה אותם לגמרי.

וכמו שהיה כבר ספור בזה, שפן אדם הסתובב עם דמות ולבוש של צדיק נסתר, והיו בני אדם אומרים עליו שהוא מל"ו צדיקים נסתרים שבדור, ובנתים נודע שהיתה לו אשה לא יהודיה, רחמנא ליצלו, וגם ילדים וכו'... ואף על פי כן היה יכול להטעות בני אדם מאד.

הגוף הוא רק משמש לנשמה ואסור לעשות ממנו מציאות ואמר מוהר"א"ש, גרו יאיר, שזאת צריכים לדעת שהגוף הוא רק לבוש אל הנשמה, כמו מעיל וחלוק המכסה את גוף האדם, כמו כן הוא הגוף שמכסה את הנשמה, וכמו עם מעיל לא עושים שום עסק ומציאות, רק לזבשים אותו בעת הצורך ואחר כך תולים אותו בארון, וזה מנהג שם, כמו כן הוא עם הגוף, שאסור לעשות עמו ישות ומציאות, רק להשתמש עמו בשביל עבודת הנשמה שתוכל הנשמה לעבדו יתברך בלי שום מניעה ועכוב, אבל אסור לעשות מזה שום ישות ומציאות בפני עצמה כלל, כי זה נדמה כמו האדם שתולה את מעילו בארון, ובכל רגע הוא נכנס ובדק אותו ומיפה אותו ועושה ממנו עסק שלם, מה שאין כסילות ומפשות גדולה מזאת, רק עקר עבודת האדם הוא להשתמש עם הגוף בשביל עבודתו יתברך, וחויב מזה לא לעשות ממנו שום עסק כלל.

הזוכה להשגה זאת אפי' אין חלוק אצלו בין החיים והמיתה, וכמו שפא להשגה זאת אפי' אין חלוק אצלו בין החיים והמיתה, וכמו שאמר רבנו ז"ל בשעיה שאמר תורה זאת, שפי' שזוכה לדעת אמתית לדעת אותו יתברך, אפי' אין חלוק אצלו כלל בין חיים למיתה, כי הוא דבוק ונכלל בו יתברך בחייו ובמותו, רק שעכשו

בחינו דירתו בכאן ואחר כך דירתו שם, והטא אז רבנו ז"ל בידו תקדושה על תבית עלמין שהיה סמוך לביתו, ולכן כל מה שהאדם עוסק ביותר בהגדלת מחו ודעתו שזוהי הארת נשמתו (וכמו שאומרים: 'הנשמה אשר במחי וכו'), כך הוא זוכה לחיות תיים נצחיים לעולם ועד, כי על ידי קדשת מחו ודעתו שהוא זוכה להכיר את השם יתברך, על ידי זה הוא נכלל בו ביותר, בבחינת מאמר ההקם הנ"ל: 'אילו ידעתי – הייתי, ועל ידי זה כבר לא חסר לו שום דבר כלל בכל משך ימי חייו, כי אפלו אם עוברים עליו בזה העולם צרות ויפורים וקלות שונות כל זה אינו מבבלל אותו כלל, כי הוא זוכה לדעת אותו יתברך גם מתוך כל מה שעובר עליו. וזה עקר הנחמה שלו בכל צרותיו והוא מברך על הכל הטוב והמטיב ולא מרגיש שום פגם וחסרון כלל.

אז ימלא שחוק פינו, אז יאמרו בנוים הגדיל ה' לעשות עם אלה ואומר רבנו ז"ל: – 'ואפלו העכו"ם ידעו ביתרון הדעת, אבל לא במזנו, וידעו שהגדלה שהיה להם והשפלות שהיה לנו בזמן הגלות, כל זאת הגדלה היה לנו. אף-על-פי שעבשו אי אפשר להבין כל זה, כי אין להכחיש החוש, אף-על-פי-כן ירבה הדעת ויבינו הכל, שגדלתם של העכו"ם היה לנו גדלה ולקם השפלות.

וּלְבָאוּרָה הִיא יְדִיעָה גְדוּלָה אֶת-עַל-פִּי-בֶן הַיְדִיעָה הַזֹּאת יְהִי לְנוּ
לְלַעַג וּלְשִׁחּוֹק לְפִי עַרְףְּ יְדִיעַתְנוּ.

וְזוֹהוּ (תהלים קכו, ב): "אֲזוּ יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ, אֲזוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל הו' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְדִּיל הו' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ", שִׁיְדַעוּ וְיֹאמְרוּ: הַגְדִּילָה שִׁעֲשֵׂה עִמָּנוּ, הִינוּ עִם הַעֲבָדִים, הַגְדִּיל הו' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְדִּילָה הַזֹּאת הִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, אֶת-עַל-פִּי-בֶן, אֲזוּ יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ, הִינוּ שִׁנְשַׁח וְנִלְעִיג מִיְדִיעַתְם וְהַשְׁגַּתְם, פִּי הַשְׁגַּתְנוּ יְהִי לְאִין סוֹף וְקוֹץ.

גדלות ומעלות ישראל שעמדו עמו יתברך עד סוף כל הדורות

וְהַסְבִּיר מִזְהָרָא שֶׁגָּרוּ יְאִיר, פִּי לַעֲתִיד לְבֹא כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ וְתִגְדֹּל הַדַּעַת מְאֹד, אֲזִי יִדְעוּ כָּלֵם, שֶׁהַגְדִּילָה שֶׁהִיָּתָה לְגוֹיִים וְהַשְׁפָּלוּת שֶׁהִיָּתָה לְנוּ בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת, כָּל זֹאת הַגְדִּילָה בְּאַמַּת הִיָּתָה לְנוּ, פִּי יִתְדַע אֲזוּ לְעֵינֵי כָּל שְׂוָה עֵצִים גְּדֻלַּתְנוּ וְתַפְאֲרַתְנוּ שֶׁכָּבֵל מִשָּׁךְ שְׁנוֹת גְּלוּתֵינוּ בְּכָל הַצָּרוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁרַק עָבַר עָלֵינוּ הַחֹזֶקנוּ בְּאִמוּנַתְנוּ וּבִיְהוּדוּתְנוּ, וּבְנִינוּ בְּכָל מְקוֹם בְּתֵי כְּנַסִּיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת יְשִׁיבוֹת וּמְקוֹאוֹת וְכוּ', וְשׁוֹם דְּבַר שֶׁפְּעוּלָם לֹא הָיָה יָכוֹל לְנַתֵּק וּלְחַפְּרִיד אוֹתְנוּ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִה שֶׁבְּאַמַּת זוֹהִי הַגְדִּילָה הַגְּדוּלָה בְּיֹתֵר

שתתכן להיות בעולם, כי שום אמה ולשון לא יכולה להתפאר בענין כזה, ותקף ומיד שהצרכו להטליל ולהתגרש ממדינתם, אזי נפלו ונתבטלו לגמרי, ולא נשאר מהם שום זכר, מה שאין בן עם ישראל, למרות כל הרדיפות והשמדות לאין קץ – נשארו תיים וקנינים בכל מקום שהלכו בגלות, ואף פעם לא סרו מאחרי השם יתברך, וגלו ופרסמו שמו יתברך בכל מקום שרק באו לשם בגלות, ומחמת זה אי אפשר לנו לשער ולתאר את גדל השעשועים והתענוגים שאנחנו גורמים למעלה, גם בשעה שאנחנו הולכים בגלות ומחזיקים את עצמנו בו יתברך.

אף על פי כן, עם האמונה הקדושה אנו עוברים על הכל ונהו כל עקר תקף הנסיון הגדול של הגלות הנוראה, הארבה והפורה הזאת, שהשם יתברך רוצה לראות איך שעמו ישראל מחזיק בתמו אפלו תחת המוצבים הכי קשים, נמצא לפי זה שכל הגלות היתה לנו לטובה גדולה, ואף על פי שלעת עתה קשה לנו מאד להשיג את כל זה, כי על וקשי הגלות כבד עלינו מאד! אבל אף על פי כן, עם האמונה הקדושה אנו עוברים על הכל, ואנו מאמינים שהכל רק לטובתנו, וכשיתגלה לנו, במהרה בימינו, משיח צדקנו, אזי גדע

בלָנוּ אֶת עַצְמֵנוּ הַגְּדוּלָה שֶׁהִיְתָה לָנוּ בַיָּמֵי הַגְּלוּת וְיִתְפַּיְשׁוּ כָּל שׂוֹנְאֵינוּ
וְאַמּוֹת הָעוֹלָם מְאֹד.

מַעֲשֵׂה נִרְאָה הַמְּמַחֵשׂ אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעוֹשֶׂה לָנוּ ה' בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת
וְסֵפֶר מוֹהֲרָא"ש, גְּרוֹ יָאִיר, שֶׁבִּשְׁנַת תַּקע"ה אָמַר הַצַּדִּיק רַבִּי יִשְׂרָאֵל
הַמּוֹגִיד הַקְּדוֹשׁ מִקְּאֲזַנַּיִן זי"ע לְתַלְמִידָיו, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ עִבְשׁוֹ לְהַסְתַּלֵּק.
וְכִשְׁשׂוֹאֲלוּהוּ תַלְמִידָיו: מַזְנִין לוֹ? עָנָה: שָׂרָק עִבְשׁוֹ הֵיךְ אֲצִלוּ הָרַב
הַקְּדוֹשׁ רַבִּי לְוִי יִצְחָק מִבְּאֲרֵיטְשׁוֹב זי"ע, שֶׁהַסְתַּלֵּק הָמִישׁ שָׁנִים לִפְנֵי
כֵּן בִּשְׁנַת תַּק"ע. וְשָׂאל אוֹתוֹ: "הֲלֹא הַבְּטָחָתֶם לִפְנֵי שֶׁהַסְתַּלַּקְתֶּם מִן
הָעוֹלָם שְׂלֵא תִנּוּחוּ בְּמִקְוֵיכֶם בְּגוֹן עֵדוֹן עַד שֶׁתִּרְעִישׁוּ אֶת כָּל
הָעוֹלָמוֹת לְהַבִּיא אֶת הַגְּאֻלָּה, וְהֲלֹא כְּבָר עָבְרוּ מֵאִזְ הָמִישׁ שָׁנִים
וְעַדִּין כֵּן דָּוִד לֹא בָּא?! וְעַל זֶה עָנָה וְאָמַר לוֹ הָרַב הַקְּדוֹשׁ
מִבְּאֲרֵיטְשׁוֹב זי"ע: "עוֹד מַעֲט אַתָּה תִּבּוֹא לְכָאן וְתִרְאֶה שֶׁחֶפֶל רַק
טוֹב" ... (וּמִזֶּה הֵבִין הַמּוֹגִיד מִקְּאֲזַנַּיִן זי"ל שֶׁזִּמְנֵי הַסְתַּלְּקוֹתוֹ קְרוּב מְאֹד...).

וּמִהַסְפּוֹר הַנִּפְלֵא הַזֶּה רוֹאִים אֶת הָעֲנִיִּן הַזֶּה, שֶׁבְּשָׂמִים יֵשׁ הַשְּׁבוּן
אַחַר לְגַמְרֵי עַל כָּל הַגְּלוּת שֶׁסָּבְלוּ עִם יִשְׂרָאֵל, כִּי שָׁם רוֹאִים
בְּהַתְגַּלוּת נִפְלְאָה אֶת הַטּוֹבָה הַגְּדוּלָה שֶׁעוֹשֶׂה יוֹדֵעַ הַתַּעֲלוּמוֹת
יִתְבָּרֵךְ שָׁמוֹ עִם נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְקִרְוֵב, בְּמַתְרָה בְּיָמֵינוּ כְּשִׁיתְגַּלֶּה

משיח צדקנו – נזכה לראות ולהבין את כל עצם הגדלה שהיתה לנו גם במשך כל ימות גלותינו, שאף שאנו דמינו שהינו בשפלות נזרחה אבל באמת היה לנו השבון צדק נזרחה ממונו יתברך.

שהדיעה היא עקר הנחמה של כל הצרות

ואומר רבנו ז"ל – והדיעה יש בה מקור ומקור למקור וכו', וזהו: "נחמו נחמו" הינו מקור, ומקור למקור, שהדיעה היא עקר הנחמה של כל הצרות. ואיך אפשר לבוא להדיעות? יאמר אלקיכם אמירה פחשאי (זהר וזרח כ"ה: ובאדרא רבה קלב ע"ב), בחינת שמו, בחינת שבעת הנרות. אלקים לארמא קלא, בחינת "אלקים אל דמי לך" (תהלים פג, ב).

ענין פנימי ומקור על פי פשוטת הבנת עניני העולם

והסביר מותרא"ש, גרו יאיר, כי הנה בענין השנת השכל יש פנימים ויש מקיפים (כמבאר הרבה מזה בכתבי האריז"ל), כי השכל הפנימי הוא מה שאדם זוכה להשיג ולהכנים לתוך פנימיות שכלו שהוא כבד מבין ומשכל אותו דבר וקונה את זה בשכלו בקנין גמור, מה שאין בן המקיפים – הן החשגות שהן למעלה משכלו מה שעדין אינו זוכה להכנים לפנים משכלו, רק הן סוכבות אותו מבחוץ, שזוהי בחינת אמונה, שהוא מאמין בדבר, אבל אינו מבין אותו על

בוריו, כמו למשל, האדם שרואה לפניו שלחן והוא מבין בדיוק איך עושים את השלחן, נמצא שידיעת השלחן היא אצלו בחינת ידיעה פנימית, אבל ענין חוטי האלקטרי והזרם שבתוכם וכו' דבר זה אינו מבין כלל, רק הוא בחינת מקיף אצלו, אבל יש אחד ששכלו יותר גדול והוא כבר מבין גם בענין חוטי האלקטרי וכו', רק יש דברים יותר מסבכים שצריך אי אפשר לו לתפס, כי כל אחד ואחד לפי השגתו ודעתו יש לו בחינות של פנימי ומקיף אחר לגמרי.

המבנה במחנות מהו נדמה לקטן שמשחק ואוהב ממתקים

וכן למשל, רואים אצל ילד קטן, שמשחק עם המשחקים שלו או נהנה מספריות וממתקים וכו' - זו כל בחינת הפנימי שלו, ומה שיותר גבוה מזה הוא כבר אצלו בבחינת מקיף ואינו מבין בו כלל. וכן הוא אצל בני אדם מבגרים שגם הם עדין משחקים במשחקים כמו ילדים... ואם רואים מבנה ששקוע במשחק שלו - סימן שהאדם הזה עדין בבחינת קטן ממש בשכלו. ודעתו ועדין לא התפתחה דעתו כלל, וכמו שילד קטן משחק עם המכונית הקטנה שלו כמו כן הגדול משחק עם המכונית הגדולה שלו... וכמעט ששכלם של שניהם שווה, כי בעיני האיש הזוכה להיות דבוק בו יתברר בדבקות אמתית אזי כל הכלי העולם הזה הם משחקים בעלמא ואינם

נחשבים לפניו לכלום, כי זהו עקר עבודת האדם, שעוד מגיל קטן תתחיל להתפתח דעתו בחכמות אלקות ולהתקרב אליו יתברך באמת בבחינת מה דאיתא במושנה (אבות ה, כא): 'בן חמש למקרא בן עשר לתלמוד בן שמונה עשרה לחפה' וכו', שכל זה מרמזים על השגות חדשות בחיי האדם (ובמובא כל זה בכתבי האריז"ל), עד שזוכה להגיע לבחינת 'בן מאה' שהוא 'עבר ובטל מן העולם', הינו שהוא עבר ובטל מכל אחיזת נשמיות דחאי עלמא והוא נכלל בו יתברך לגמרי.

ענין קדשת שבעת הנרות והחזקתם פטהרה ובנקיית

והנה עקר הדרך שזוכים להכניס המקיפים בתוך השכל, שיהיה נעשה מקיפים פנימיים, וממילא יקבל אחר כך בבחינת מקיף יותר גדול – כל זה נעשה על ידי קדשת שבעת הנרות (במבאר בתחלת תורה זו, דהינו שיקדש האדם את שתי עיניו – שלא יסתכל בפה שאסור וכו', ואת שתי אזניו – שתהיה לו אמונת חכמים וכו', ואת שני נחירי הטמו – שלא יהיה בכעס ותהיה לו יראת שמים, ויקדש את פיו משקרים ודברים אסורים וכו', שכל שבעת האברים האלו הם נקראים 'שבעת הנרות', כי כפי שהאדם זוכה לקדש את הנרות

האלו, אזי מתחיל מחו להאיר באור גדול מאד, וכבר יכול להשיג השגות חדשות בעבודת השם יתברך.

הדרך להוציא המוחין מתעלומתם היא על ידי צעקה בתורה ותפלה ומבאר רבנו ז"ל, שעקר הלדת המוחין וקדשת השבעה נרות הנ"ל, נעשים על ידי שהאדם צועק הרבה בתורה ובתפלה, כי כל זמן שעדין לא התחיל האדם לעסק בתורה ותפלה פראוי, אזי כל המוחין אצלו בבחינת עבור ולא באו לידי הולדה כלל, מה שאין בן בשאדם מתחיל לצעק ולהתיגע הרבה בתורה ותפלה, שזוהי בחינת הצעקות של היולדת שדרכה שהיא צועקת קולות גדולים ונוראים לפני שמולידה את הולד, כמו בן הרופה להוליד את המוחין, עליו לזעק ולצעק צעקות נוראות להשם יתברך, ועל ידי הצעקות האלו הוא זוכה להוליד ולהוציא את המוחין מתעלומתם לחוץ, ומתחילים מקיפים חדשים להפגם בו בכל פעם, ועל ידי זה הוא זוכה להשיג השגות עליונות ולעלות מדרגא לדרגא בעבודת השם יתברך במוחין חדשים ומאירים, אשרי לו.

שתי הבחינות של החשנות: "שמן - בחשאי, יזו - לארמא קלא" והנה בשאדם זוכה לעבד ימים ושנים בעבודת השם יתברך ולצעק הרבה בתורה ותפלה אליו יתברך, אזי לבסוף מחו מזדבף ומתקדש

מאד, והוא זוכה בכר להרגיש את אלקותו יתברך על פניו, וכבר אינו צריך לצעק בקולות גדולים כלל, כי כבר מרגיש את אלקותו יתברך בתוך פנימיות נפשו. וזו בחינת דברי הוזהר הנ"ל: "שמן – בחשאי, יין – לארמא קלא". הינו כל זמן שעדיין לא זכה האדם לבא להתגלות המוחין בשלמות, אזי הוא נקרא בבחינת יין שפושמיע קול פשוטפכים אותו מבלי אל בלי, מה שאין בן פשוטפכים זוכה לבחינת השגות החכמה שנקראת 'שמן', אזי הוא יכול לעבד את השם יתברך גם בבחינת חשאי ובנחת והשקט, בדגמת השמן שאינו משמייע שום קול פשוטפכים אותו מבלי אל בלי.

עקר הנחמה להכנים בתוכו מקיפים חדשים

וזהו פרוש הפסוק של הפטרת השבוע: **נחמו נחמו עמי. כפל הלשון של נחמו נחמו הוא בחינת שתי התשגות של תדעת הנ"ל, הינו בחינת המקיפים והפנימיים, שעקר הנחמה של האדם בתוך כל תקף צרותיו ויסורים שעוברים עליו בזה העולם הוא, שיזכה להגביה את מחו בכל פעם, ויזכה להכנים בתוך מחו פנימיים חדשים, הינו שיבין בכר משפלות חדשות בעבודת השם יתברך, וגם לקבל מקיפים חדשים שישמכו את מחו וירדף אתריהם בכסופים והשתוקקות אמתיים.**

על ידי שמקדים צעקה זוכה לשמן בחשאי

ואיך אפשר לבא לידיעות האלו? – על ידי "יאמר אלקיכם" –
 'יאמר' זה בחינת אמירה בחשאי בחינת שמן הנ"ל, ואלקיכם הוא
 בחינת יין לארמא קלא, הינו על ידי שעוסק מקדם בתורה ותפלה
 בצעקה גדולה, שהיא בחינת יין כנ"ל, על ידי זה סוף כל סוף הוא
 בא לבחינת שמן בחשאי, וזוכה להרגיש אלקותו ותברך תמיד על
 פניו בדבקות אמתית ונצחית, אשרי לו ואשרי חלקו.

הכל תלוי ביגיעות ועבודות ולא בשרשי הנשמות:

ואמר מוהרא"ש, גרו יאיר, שכל צדיק וצדיק זוכה למה שזוכה
 בהשגות אלקותו ותברך רק כפי יגיעתו ומרתו בעבודת השם
 ותברך, ואסור לאדם לחשב שדברים אלו תלויים בשרשי הנשמות,
 כאלו יש לצדיק נשמה מיוחדת שעל ידה היה יכול לזכות למה
 שזוכה, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד על מי שאומר כן, ואמר, שהכל
 תלוי רק כפי היגיעות והעבודות של האדם, ואפלו אם תהיה לו
 נשמה נמוכה וקטנה מאד – יכול להגביה אותה אל רום המדרגות,
 כי הבחירה הפשוט ביד האדם, ואף על פי שפודאי שמרו על הרבה
 מהצדיקים מימות קטנותם וחנכו אותם בדרכי הקדושה ומתרה, אף
 על פי כן, הכל תלוי במעשה האדם בעצמו, וכל אחד ואחד יהיה מי

שיתהיה אם יקח עצמו בידו ויכניס כל כחותיו בעבודת השם יתברך בודאי יזכה למעלות והשגות גבוהות מאד באחד מגדולי הצדיקים.

אם רבנו ז"ל גדלתו בקדושה ובטהרה ואף על פי כן הכל תלוי ביגיעה ובדרך אנב ספר מוהרא"ש, גרו יאיר, מלדת רבנו ז"ל, ואיך שאמו הקדושה מרת פייגא ז"ל שמרה עליו מאד מעת קטנותו, ובעוד שהיתה אמו מעברת - הלכה בכל יום אצל ציון וקנה תפעל שם טוב הקדוש זי"ע, ובכתה שם הרבה מאד שתזכה להוליד בן צדיק וקדוש מאד, וכן אחר כך בשנולד רבנו ז"ל היתה רגילה מאד להביא את עריסתו על הקבר של תפעל שם טוב הקדוש זי"ע, ולהתפלל שם אצלו, וכאשר גדל רבנו ז"ל וזכה למה שזכה, אמר, שהוא מכיר טובה מאד לאמו על שתזכה אותו בדרכי הקדושה והטהרה באמת, ומחמת זה צוה שיקראו לו לאחר מותו על שם אמו (וכמו שזוהרים עד היום לקרא את שם רבנו ז"ל ביחד עם שם אמו: רבנו נחמן בן פייגא), כי בודאי כל זה עזר לו מאד בשנכנס בעבודת השם יתברך, אבל אף על פי כן, ראו תמיד, שאין זה מבטל את הבחירה מן האדם כלל, כי היו הרבה שהתגדלו בבית הצדיקים בקדושה וטהרה בראוי, ואחר כך יצאו לתרבות רעה, רחמנא ליצלן, כי לבסוף הכל תלוי בבחירת האדם בעצמו, וכל אחד ואחד עוברים עליו נסיונות

שונים במושד ימי חיינו, וכפי שזוכה להחזיק מעמד בהם ולהתקרב אליו ותפרד מתוך בלם על ידי זה זוכה למה שזוכה. ומחמת זה, היא טפשות גדולה לומר על אחד שהוא צדיק גדול מחמת שהוא קדוש מרחם וכו', כי דברים כאלו אי אפשר לדעת כלל רק הכל תלוי כפי היגיעות והטרחות.

האחד בו ער ומתלהב מההשגה שזולתו כבר עבר אותה מזמן...

ומחמת שכל השגת האדם תלויה כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם ותפרד, לכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ע"א): 'כל צדיק וצדיק נכוה מחפתו של חברו', כי כשמוגיע להשגה שלא ידע מזה מקדם, וזה אצלו דבר חדש, אזי נתלהב ונבער מאור ההשגה הזאת שהיא נפלאות אצלו, אבל מי שכבר עבר בהשגה הזאת והוא משיג עתה דברים נוראים ונפלאים מזו אין לו התלהבות מזאת ההשגה, והוא כל צדיק נכוה ונבער ונתלהב מחפתו של חברו, מהשגה שאצל חברו היא דבר פשוט שאינה מבוערת ומחממת אותו כלל, עד שצריך להתכסות ולחפות עצמו, כי אין ההשגה הזאת מחממת ומבוערת אותו כלל, אבל הצדיק השני, שלמטה ממנו נכוה ונבער ממנה (כמוכא כל זה בדברי רבנו ז"ל בתורה זו).

החלוק בין הפשוט לצדיק בענין קיום המצוות, ועצה לכל אדם...
כי באמת, הצדיק והאיש הפשוט שונים על פי רב ברוב מעשיהם,
והם מקיימים את המצוות בשווה לשניהם מניחים טלית ותפילין
בכל יום ושומרים שבת וכו', רק החלוק ביניהם הוא, שהצדיק
מרגיש כל מיני נעימות ומתיקות בשעה שמוניח טלית ותפילין,
והוא מתנדבב אז מאד בו יתברך בדבקות ויחודים, ומרגיש את
הארת השכינה הקדושה ממש, מה שאין בן האיש הפשוט בשמוניח
טלית ותפילין הוא עושה את זה בדרך קבלת על בעלמא, וכמצות
אנשים מלמדה, ואינו מרגיש בזה שום חיות והתלהבות כלל. וכן
בשבת קדש, הצדיק שזוכה למעם את טעם שבת באמת הוא
במעט נשרף מגדל קדשת שבת, והוא מרגיש עצמו כל יום השבת
כאלו מטיל בתוך גן עדן ממש, מה שאין בן האיש הפשוט, והו
אצלו כיום מנוחה בפשיטות ושמה עם המלבושים והמאכלים שלו,
אבל אינו זוכה להרגיש הארות עצומות מפנימיות קדשתה, אבל
באיש לאדם חכמה ושכל דקדשה אזי הוא מתחיל להתבונן בכל
אלו המצוות המעשיות שזוכה לקימן והוא מעלה על דעתו שהלא
הוא זוכה לעסק באותם הדברים שהצדיקים חכי גדולים גם בן
עוסקים בהם, ולכן למה לא ישים גם לב ומח בתוך מה שהוא
עושה, ולהרגיש את התרגשות דקדשה שהצדיקים מרגישים בכל

מעשיהם?! ועל ידי זה יזכה גם כן להתדבק בו יתברך בדבקות אמתית.

בשאלה אורב לחברו להרגו צריך לשנות המלבושים שלא יפירוהו ואומר רבנו ז"ל בתמשיך דברי התורה הזו – וישלמות הדעת הוא, בשנעשה ממקומים פנימיים, ואז נצול מפל צרות. למשל, בשאלה מצפה ואורב לחברו להרגו, אזי צריך לשנות המלבושים כדי שלא יפירו אותו, כמו שכתוב (איוב יד, ט): "משנה פניו ותשלהו", פי על-ידי שמשנין הפנים על-ידי לבושין אחרים, נפטר ממנו. וכן בעקר האדם, הינו בהשכל, יש בחינות לבושין, הינו השכל המקור, וצריך לעשות מהמקור פנימי, ולעשות לו מקיפין אחרים, הינו בחינת מלבושים אחרים, ועל-ידי-זה נצול מפל אורב ומכטיין.

בכל פעם עובר אותו יתברך על ידי ספירה אחרת ומסתתר על ידי זה והסביר מזהרא"ש, גרו יאיר, כי הנה בשכל האדם יש עשרה מיני לבושים שהם מכונים כנגד העשר ספירות והעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, פי מי שמושתמש עם שכלו בקדושה, אזי בכל פעם הוא מושתמש עם לבוש אחר של שכלו כדי להשיג את

ההשגות האלקיות בכח המסים הנה שיש בבריאה, כי לפעמים הוא מתבונן בקבלת על מלכותו יתברך (מינו בחינת ספירת המלכות), וכאן הוא חושב מחשבות קדושות שהן בחינת קדשת הברית קדשת היסוד (מינו ספירת היסוד), ובזמן אחר הוא משפיל לעצמו כל מיני עצות קדושות בעבודת השם יתברך (שהן כנגד ספירות נצה והוד שהן העצות, בידוע), ובפעם אחרת הוא מתבונן בהתפארות של השם יתברך ובהתורה הקדושה (שהיא בתפארת), וכן תמיד חושב מחשבות של מסירות נפש איך שיוכל להשרף לגמרי על קדשת שמו יתברך עד שלא ישאר ממונו שום דבר כלל, ומקבל על עצמו ארבע מיתות בית דין באהבה גמורה, עד שמבטל את כל ישותו לגמרי (שכל זה נכלל בספירת הקבורה). וכן חושב תמיד איך לגמול חסד עם כל באי עולם ולגלות להם למודי אלקותו יתברך, שזוהי ספירת החסד, וכן חושב תמיד בהשפלות גבוהות בעבודת השם יתברך (שהן כוללות ספירות החכמה, בינה ודעת).

ולכן על ידי שהאדם משתמש עם לבושים אלו, ובכל פעם משנה את מחשבתו ולבושו למחשבה אחרת, על ידי זה אין הפעל דבר יכול לתפס אותו כלל, כי בכל פעם הוא נראה בדמות וצורה אחרת בכחינת "משנה פניו ותשליחהו".

יש בחינה כזו גם בסטרא אחרא ולכן צריד הרבה לצעק:
 וְזֶה לְעַמֹּת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים, וְכִמוֹ שֵׁישׁ עֲשָׂרָה לְבוּשִׁים אֱלוֹ
 בְּקִדְשָׁה, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ לְבוּשִׁים אֱלוֹ בְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּחִינַת עֲשָׂרָה
 בְּתַרְיֵן דְּמִסְאַבוּתָא, שְׂאָדָם מְטַמֵּא אֶת לְבוּשֵׁי שְׂכָלוֹ בְּכָל מִינֵי
 מַחְשָׁבוֹת רָעוֹת וְזָרוֹת, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן, וְהוּא מְשַׁתְּמֵשׁ עִם לְבוּשׁ
 הַמְּלָכוֹת בְּכַדֵּי לְמַלְךְ וְלַחֲתָנָאוֹת עַל בְּנֵי אָדָם, וְכֵן פּוֹגֵם בְּלְבוּשׁ
 הַיְסוּד בְּתַאוֹת גְּאוּף, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן, וְכֵן פְּלֵם. נִמְצָא, שְׂכָל לְבוּשֵׁי
 שְׂכָלוֹ נִמְשָׁכִים מִהַסְטְרָא אַחְרָא וְנִפְגְּמֵת דְּעֵתוֹ לְגַמְרֵי, וְזֶה עוֹשֶׂה
 אוֹתוֹ בְּבְחִינַת מְשַׁנֵּעַ מִמֵּשׁ, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן, וְלִכְּן עָפֵר הָעֵצָה לְשׁ
 הָאָדָם שְׁנִתְפֵּם בְּלְבוּשִׁים טְמֵאִים אֱלוֹ, שִׁיתְחִיל לְקַדֵּשׁ וּלְטַהַר עֲצָמוֹ
 בְּכָל מַה שְׁיִכּוֹל וְלַעֲשׂוֹת לְעֲצָמוֹ לְבוּשִׁים קְדָשִׁים שְׂפָאִים מְצַד
 הַקְּדוּשָׁה, מַה שְׁנֵה מִתְחִיל עַל יְדֵי צְעָקָה בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה כַּנִּלְ, שִׁיולִיד
 אֲצִלוֹ הַמוֹחִין הַקְּדוּשִׁים וְיִזְכֶּה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהַר אֶת שְׂבַעַת הַנְּזוֹת שְׁלוֹ
 עַד שְׁיִקַּבֵּל מִחַ וְדַעַת אַחֲרַת לְגַמְרֵי.

טעם שהצדיק מדבר לפעמים נגד בעלי המחלקת אף על פי שלא אכפת לו
 והנה הצדיק, בכל מה שעובר עליו הוא בורח אליו יתברך יותר
 ויותר, ומשנה פניו בלבושי שכלו בכל פעם, עד שאי אפשר לתפס
 אותו כלל, ואין אף אחד מבין עליו או משיג אותו כי מח מחשבתו

הוא במקום אחר לגמרי תמיד, ואפילו בשעוברים עליו צרות ויפורים ממתנגדים רשעים וכו' – הכל בעיניו ללעג ולקלם ואינו עולה אצלו בהרף עין כלל, כי הוא תמיד עולה למעלה למעלה בהשגת אלקותו יתברך, ועושה לעצמו לבושים חדשים, עד שאין לו עסק עם אחרים כלל, ואפילו אם לפעמים נשמע מפיו שינדבר בהריפות נגד המתנגדים והחולקים עליו וכו', אין זה אלא מפני שרוצה להזהיר נשמות ישראל שלא יבשלו בפגם ועון המחלקת שהוא קשה מאד, כי קלפת המחלקת היא קלפה עצומה מאד, ובקל יכול האדם להיות נתפס ברשתה, אם לא ישמע דברי חזק הרבה מפי הצדיקים שיזהירו אותם מלהתחבר לשום רשעים ולצים שבדור, וכמו שמצינו שנקבעה פרשה שלמה בתורה 'פרשת קרח' – לגלות את עצם הפגם של קרח ועדתו שחלקו על משה רבנו. ולכאורה, למה היתה התורה צריכה להזכיר דבר מזה, הלא יותר טוב היה שלא להזכיר את כל הענין כלל? אלא מזה אנחנו רואים שלפעמים מכרחים הצדיקים לדבר מפגם וטמאת המחלקת והליצנות, בכדי שלא יהיו נתפסים נשמות ישראל בעצם הטמאה הזאת, אבל הצדיק פשוט לעצמו לא אכפת לו כלל מפל זה, רק בורח תמיד יותר ויותר אליו יתברך מפל המחלקת שעוברת עליו, ומפל מה שמדברים עליו ולא יכולים לעשות לו שום דבר כלל.

האי צורבא מרבנן דמרחמי ליה בני מתא

ואמר מוהרא"ש, גרו יאיר, שדיקא בשיש לצדיק מתנגדים ורשעים שעומדים עליו ומבזים אותו – זה סימן, שכל עסקו של הצדיק הזה הוא לגלות ולפרסם אלקותו ויתברך בעולם, ולקרוב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, מה שאין בן, בשאחד יושב בשקט ובשלוה ואין עליו שום חולקים ומתנגדים – זה סימן שהאיש הזה עוסק בשלום ולא אכפת לו מאחרים כלל, ולכן בלם אזהבים אותו, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (כתבות קה ע"ב): 'האי צורבא מרבנן דמרחמי ליה בני מתא, לאו משום דמעלי מפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא' וכו' עין שם. כי תכף ומיד בשאדם מקנא את קנאת ה' צבאות, ומוכיח את בני אדם במילי דשמיא ורוצה להתחזיר אותם למוטב, אזי בודאי יקומו עליו הרבה רשעים ומתנגדים שיבזו ויחרפו אותו, כי אינם רוצים לשמוע כלל את תוכחתו והתעוררותו, מה שאין בן צדיק שפותר על הפל, ואומר שהכל טוב ואינו מוכיח את אנשיו בשום ענין, אזי בלם אזהבים אותו באמת ובאים ונותנים לו כסף וכבוד וכו', כי הלא הוא מסכים ומותר להם על כל מעשיהם הרעים והמתעבים, ולכן אין זו שום מעלה כלל, בפשוטים אינה צדיק שיש לו כבוד מלכים, גדולה ותפארת וכו', כי כל זה מראה רק על התרשלותו מלהוכיח בני

אדם בדרכי התורה והיראה באמת, ואין בזה שום מעלה וקשיבות
בלל.

בהמשך אלו מתעוררים להמשיך לבושים חדשים
ומזכיר רבנו ז"ל בסוף התורה הזו - שעקר הזמן של עשיית
לבושים אלו הוא בהמשך אלו שזהו מרמז בפסוק (משלי לא, כח): "עו
והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", כי לבושה ותשחק ליום
אחרון הוא ראשי תבות אלו"ל; עין שם כל זה.

והסביר מוהרא"ש, גרו יאיר, כי הנה בשבאים ימי אלו הקדושים
אזי כל אחד ואחד מתחיל להכין את עצמו לקראת ימי ראש השנה
הקדושים שמשמשים ובאים, וכל אחד רוצה להמשיך על עצמו
לבוש ומח חדש שיזכה לקבל שנה טובה ומברכת, ולכן עוד מימי
אלו צריכים להקדים ולעסוק בתקון הלבושים כנ"ל, דהינו להלביש
על עצמו מזהין חדשים על ידי הרבה צעקה בתורה ותפלה כנ"ל.

עו והדר לבושה ותשחק ליום אחרון
וכל זה נעשה על ידי שמזכיר את עצמו תמיד ביומו האחרון,
בבחינת "עו והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", ואמרו על זה
חכמינו הקדושים (שמות רבה נב, א): 'אימתי התורה משחקת למי שהוא

עמל בה? ליום אחרון! הוי ותשחק ליום אחרון; כי על ידי שאדם מזכיר לעצמו תמיד, שלא ישאר לו כלום מפל הבלי חיי העולם הזה, כי אם התורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים שזכה לסגל לעצמו, על ידי זה ישתדל לעשות לעצמו לבוש ומח אחר לגמרי, כי יבין בכך היטב, שאין שום ענין לעשות שום ישות ומציאות מן הגוף שישאר בקבר, רק העקר ישתדל לעשות הרבה בעבור נשמתו הקדושה והנצחית, ולהכין את לבושיה הקדושים והמאירים, ואז בשבא יומו האחרון, הוא זוכה להיות משחק ושמח מאד, כי אין שמחה גדולה מזו, שזכה לעבר את העולם הזה, המסכן כל כך, בשלום, וזכה להכין לעצמו חבילה שלמה של תורה ותפלה, שרק את זה הוא יקח עמו לחיי העולם הבא, וזה העשר והאשר שלו לנצח נצחים, אשרי לו ואשרי חלקו.

הצדיק שזכה להעיד על עצמו לפני פטירתו שדגל על הבלי העולם; וזה מה שפירשנו מזהר"ת ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תקכב): 'ספר לי רבנו ז"ל מצדיק אחד ממדינת ליטא וזה היה הגאון החסיד בעל 'יסוד ושרש העבודה' י"ע) שקדם מותו הפה באצבע צרדה, בדרך העולם שמפין באצבעותיהם זו על זו אנודל על אצבע אמה עד שנשמע קול מביניהם, ואמר בשמחה בזה הלשון איבער-גישפרינגין (קפצתי

וידלגתי על זה העולם). בלומר, שהיה בשמחה גדולה על שקפיץ ודלג על העולם הזה והבליי, אשרי לו. והיה רבנו ז"ל משבח מאוד את הצדיק הזה שזכה לומר כך קדם מותו. אשרי מי שמדלג וקופץ על הבליי עולם הזה ותענוגיו; כי זהו שבה עצום לאדם שיכול להגיד סמוך להסתלקותו שזכה לקפיץ ודלג על כל הבליי העולם הזה ולהתקרב אליו יתברך מפל מה שרק עבר עליו, וכשאדם מכנים בדעתו תמיד זכירת יומו האחרון, אזי ילכו לו תינו בחיות אחרת לגמרי ויזכה להתדבק בו יתברך בדבקות אמתית ולהפיל בו יתברך לגמרי, אשרי לו.

עבודת המשה עשר באב - להאיר את הארת הימים הנוראים

וקשר מוהרא"ש, גרו יאיר, את כל זה לענינא דיומא (ענינא דשבת נחמו וחמשה עשר באב) בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מובא בספרים תקדושים, שנתהארה תקדושה של ראש השנה והימים הנוראים מתחילה כבר מחמשה עשר באב, שאז הוא כבר ארבעים יום לפני פריאת העולם, שאז כבר מתחיל ענין יצירת הולך, וההכנה להולדה וקדושה, ולכן כבר מחמשה עשר באב על כל אדם להתחיל להכין את עצמו בהכנה רבה לקראת הימים הקדושים והנוראים הפאים עלינו למוכה, ולהתחיל לעשות לעצמו לבושים חדשים וקדושים

ולזכות להוליד את מחו ודעתו מתעלומתם, ולעמק בעבודת השם
יתברך באמת.

בנות ישראל – נשמות ישראל... יוצאות בכלי לכן שאולין
ולכן אמרו חכמינו הקדושים (סוף מסכת תענית): 'לא היו ימים טובים
לישראל מחמשה עשר באב וכיום הפפורים שבתן בנות ישראל
יוצאות בכלי לכן שאולין' וכו', הינו שעוד מיום חמשה עשר באב
מתחיל ענין תקון הפלים והלבושים הנ"ל, ואנחנו רוצים להכין
לעצמנו פלים לבנים שזוכים אליהם ביום הפפורים, וכבר מכינים על
זה עוד מחמשה עשר באב, וזהו בחינת פלי לכן שאולין, הינו
שאנחנו שואלים את הלבושים האלו שזוכים אליהם ביום הפפורים,
ואנו שואלים אותם כבר החל מישיני חדשים מקדם מחמשה עשר
באב, כי מחמשה עשר באב ואילך הלילות נעשים ארפים וכבר יש
יותר זמן לעמק בתורה ובתפלה פראוי, וכמו שדדשו דורשי
רשומות (עין בגנו אברהם ארח היים סימן א) מ'שכבי' עד 'קומי' – שכבי,
ומ'קומי' עד 'שכבי' – קומי, הינו מחג השבועות שאומרים אז
במגלת רות שכבי עד הפקר, עד קומי, הינו עד תשעה באב
שאומרים אז 'קומי רני בלילה', אזי 'שכבי', אזי שזוכים וישנים
בלילה, כי הלילות מאד קצרים, מה שאין בן מ'קומי' הינו מתשעה

באב ואילך, אזי מתחילים הלילות להיות ארפים וצריכים להתגבר
 אז לעסק בתורה בלילה, וכמו דאיתא בגמרא הנ"ל, שתחל ממי"ו
 באב ואילך מאז דמוסיף יוסף, הינו מי שמוסיף בלמוד התורה
 הקדושה מוסיפים לו ימיו ושנותיו, כי מאז אנחנו כבר מכינים את
 עצמנו לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה, ואנחנו
 עוסקים בתקון הלבושים של חדש אלול בחינת עז והדר לבושה
 הנ"ל, בכדי שיתיה לנו לבוש חזק ונאה מאד באמת.

מעשרה באב עד אחרי סכות נשלם השם הקדוש אדנ"י

ונה מה שמובא בספר הקדוש "עבודת ישראל" להרב הקדוש המגיד
 מקאזניץ זי"ע רמז נפלא, כי מעשרה באב עד ראש השנה יש נ'
 יום, ומראש השנה עד יום הכפורים יש י' יום, ואחר כך ד' ימים בין
 יום הכפורים לסכות, ואחר כך יום א' לסכות, ובניחוד יש צרוף של
 השם אדנ"י; עין שם בדבריו הקדושים.

על ידי שלמות הדעת אנו ממתיקים דינים:

ועל פי כל הנ"ל מאירים דבריו מאד, כי עקר נחמתנו אחר תשעה
 באב שהוא שבת נחמו, הוא בחינת שלמות הדעת הנ"ל, שאנחנו
 מכינים בדעתנו אידך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, וזהו

עקר הנחמה של כל הצרות והדינים שעברו עלינו, ולכן תקף ומיד אחר תשעה באב מתחיל השבוע הנ"ל, שמרמז על השם הקדוש 'אדני', שהוא אותיות 'דינא', הינו שאנו זוכים למצוא את אלקותו יתברך גם בתוך הצרות והדינים.

מצות סכה היא התמצית של כל עבודתנו ואת להפך ההתרחקות להתקרבות ואנחנו מהפכים את כל הדינים האלו להתקרבות לעבודת השם יתברך, עד שבסוף הימים האלו אנחנו נכנסים לתוך הסכה, ומהפכים גם את כל עסקנו הגשמיים כמו אכילה שתיה ולינה לקדושה גדולה בתוך הסכה, כי זהו עקר שלמות מצות סכה – לעשות שם כל העסקים הגשמיים שעושים בבית כל השנה, ועכשיו מתהפך הכל לעבודה קדושה ונבונה אליו יתברך, כי אז בימי הסבות אנחנו זוכים להמשיך על עצמנו את הדעת הקדושה באמת, ואז אנחנו מתנהמים מכל הצרות וכל הדינים ונתהפך הכל לטובה באמת, ולכן מובא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריכה סימן נו) שסגלה לבטל שונאים ללמד מסכת סכה עין שם. כי בשמועיים לתוך הסכה, אזי מתבטלים שם כל הקלפות והשונאים לגמרי, כי הסכה היא בחינת צלא דמהימנותא – צל התורה הקדושה, ומשם

נמשכת על האדם דעת דקדושה, וכבר אינו מתפעל בכך מפל השונאים החולקים עליו, רק הוא בורח אליו ותברך יותר ויותר.

צריך להחזיק בתשובה כל השנה ולא לחזור למחלקת ושמיות

ואמר מוה"רא"ש, גרו יאיר, שגם על האדם לזכר תמיד שכל התשובה שהוא עוסק בה בימים הקדושים האלו, הם צריכים להשאר עמו כל ימות השנה, ולא לחשב שכל השנה יעסק במחלקת ושנאות וכו', ואחר כך ישוב בתשובה בימים אלו ויחזר אחר כך לסורו, רק העקר להמשיך לעצמו הדעת הזאת תמיד.

מבפ רגל ועד ראש אין בו מתם פצע וחבורה ומכה טריה

ונה מה שדבר בקדשו הנאון הקדוש החיד"א זי"ע בפרושו על הפסוק (ישעיה א, 1): "מבפ רגל ועד ראש אין בו מתם פצע וחבורה ומכה טריה" – "מבפ רגל", הינו מסוף הרגל והמועד של סכות. "ועד ראש", הינו ראש השנה, שאז כבר עברו הימים הנוראים, אזי כבר אין בו מתם – אין בו שום תמימות, רק "פצע וחבורה ומכה טריה", שאחד רודף וחולק על חברו ומכה אותו, וזהו פגם גדול מאד, כי העקר שאדם צריך לקנות בנפשו את מדת האהבה והשלום וההתעוררות שיש לו בימים הנוראים, ושימשיך את זה על

יתר ימות השנה, וזהו סימן שזכה באמת לשוב בתשובה שלמה
לפניו יתברך, ולעשות לעצמו לבושים חזקים ואמתיים.

והשם יתברך יזכנו להמשיך על עצמנו את קדשת הימים האלו
ולעשות התהלה חדשה בעבודת השם יתברך, עדי נזכה לקתיבה
וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, בתודת בלליות ישראל,
ולראות שנת גאולה וישועה בביאת משיח צדקנו, אמן ואמן.

מוצאי שבת – קדש פרשת ואתחנן שבת – נחמו ה'תשמ"ט

מאמר

וְאֶת־חַנּוּן – מִתְנַת חַנּוּם

בסעודת מלנה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דבר מוהרא"ש, גרו יאיר,
דבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רבנו ז"ל בלקומי מוהרא"ן

חלק ב' סוף סימן ע"ח בהעתיקת הכתב יד של רבנו ז"ל בעצמו המדבר
מפרשת השבוע ואתחנן אל ה' וכו' עין שם.

קטעי המראי מקומות שהשאיר רבנו ז"ל

פתח ואמר מוה"רא"ש, גרו יאיר, נמצא בכתב יד רבנו ז"ל ראשי
פרקים בענין פרשת השבוע וזה לשונו: ואתחנן. מתנת חנם. חנם,
עריות. פגם הדעת. משה, דעת. פרישות. פה עמד עמדי. הפריאה,
מתנת חנם. עולם חסד יבנה. הפריאה קדם מתן-תורה. עת
לעשות לה, הינו עשית העולם. הפרו תורתך, בטוילה של תורה.
בעת החיא לאמר, בעשרה מאמרות. הוא, ההעלמה. פח מעשיו
הגיד לעמו; עד כאן לשון רבנו ז"ל.

מכל דבור ודבור של רבנו ז"ל יכולים להוציא למודים נפלאים

והסביר מוה"רא"ש, גרו יאיר, שהנה בודאי דברים הנ"ל של כתב יד
רבנו ז"ל הם סתומים ונעלמים מאד. אבל מכל דבור ודבור של
רבנו ז"ל יכולים להוציא למודים נפלאים לעבודת השם יתברך. ולכן
גם בתורה הנ"ל, עלינו לחפש ולבקש את המשוך וקשר הדברים
ולהוציא לעצמנו משפטי הנהגות ישרות לעבודת השם יתברך.

אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת הנם
 ויש לומר בבאור הענין, כי הנה רבנו ז"ל מתחיל עם תבת ואתחנן
 מפרשת השבוע, שזה מורה על מתנת הנם וכמוכא שם בפרוש
 רש"י: 'אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת הנם, אף על פי שיש
 להם להצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת
 המקום אלא מתנת הנם; עין שם. כי הנה זהו דרך הצדיקים
 האמתיים שהם תמיד שבורים בעיני עצמם מאד, ונדמה להם
 שאינם שוים כלום ממש, ולכן אף פעם אינם סומכים על זכות
 עצמם, ומבקשים תמיד מתנת הנם. וכך צריך להיות עבודת כל
 אדם, שתמיד יבקש ויתפלל לפניו יתברך מתנת הנם, שאף על פי
 שאינו ראוי לפי מעשיו הגרועים והפחותים לשום דבר, אף על פי
 כן אנחנו מבקשים ומתפללים בגדל מידת טובו וחסדו יתברך,
 שיתחננו מתנת הנם.

החנם של הסטרא אחרא – לפרק כל על מוסר
 וממשיך רבנו ז"ל שם בדבריו הקדושים: – הנם עריות פגם הדעת,
 הינו ש"זה לעמת זה עשה אלקים", וכמו שהצדיקים מבקשים תמיד
 מהשם יתברך מתנת הנם, שיוכו להתדבק בו יתברך ולהמשיך על
 עצמם כל מיני השפעות טובות, וכמו שבקש משה רבנו להפנים

לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּמִתְנַת חֲנָם, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ בַּסְּמָרָא אַחֲרָא פְּגָם שְׁל
 בְּחִינַת חֲנָם שֶׁהוּא פְּגָם הָעֲרִיּוֹת וְתַאֲוַת נְאוּף הַנִּקְרָא פְּגָם הַדַּעַת,
 וְכַמְבֹאֵר בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵינֵי יוֹמָא עַה ע"א) עַל הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר
 י"א ה'): "וְכִרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמַצְרַיִם חֲנָם" – פְּלִיגֵי בְּהַ רַב
 וְשִׁמוּאֵל, חַד אָמַר דְּגָיִם מִמֶּשׁ, וְחַד אָמַר עֲרִיּוֹת. מֵאֵן דְּאָמַר דְּגָיִם –
 דְּכַתִּיב: "אֲשֶׁר נֹאכַל", וּמֵאֵן דְּאָמַר עֲרִיּוֹת, דְּכַתִּיב: "חֲנָם"; עֵינֵי שָׁם.
 וְכֵן פִּרְשׁ רַש"י שֶׁם בְּשֵׁם הַסְּפָרִי, מַהוּ חֲנָם? חֲנָם מִן הַמַּצּוֹת; עֵינֵי
 שָׁם. כִּי כָּל זֶה הִיא בְּחִינַת פְּגָם הַרְשָׁעִים שֶׁמְבַקְשִׁים לְהַשְׁלִיךְ
 מֵעֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם שִׁיחֵיו הַפְּשִׁיִּים מִן הַמַּצּוֹת לְגַמְרֵי. וְעַקֵּר
 בְּזַנְתָּם לְהַתִּיר לְעַצְמָם עֲרִיּוֹת בְּפִרְהָסְיָא, וְכֵמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם אַחַר כָּד:
 "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעַם בּוֹכֵה לְמִשְׁפַּחֹתָיו". וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 (שַׁבַּת ק"א ע"א), וּמוֹבָא שָׁם בְּפִרּוּשׁ רַש"י: 'עַל עֶסְקֵי מִשְׁפַּחֹתָיו עַל
 עֲרִיּוֹת הַנְּאָסְרוֹת לְחַס'; עֵינֵי שָׁם. כִּי עַבְדָּא בְּהַפְקִירָא נִיחָא לִיהַ וְרַצּוֹ
 לְהַתִּיר לְעַצְמָם כָּל מִינֵי אִסּוּרִים שֶׁל נְאוּף וְעֲרִיּוֹת, רַחֲמֵנָא לִיבְלָן, עַד
 שִׁיחֵיו חֲנָם עַד שִׁיחֵיו חֲנָם לְגַמְרֵי מִן הַמַּצּוֹת. וְכָל זֶה הוּא נִקְרָא
 פְּגָם הַדַּעַת. כִּי עַקֵּר הַזּוּזוּגִים בְּלָם תְּלִיזִים בְּדַעַת וְכֵמוֹ שֶׁכְּתוּב

(בְּרַאשִׁית ב'): "וַיַּדַּע אָדָם" (עֵינֵי לְקוּפֵי מוֹחֲרִין חֶלֶק א' סִימָן מ"ג).

דַּקָּא מִשָּׁה שְׁהִיָּה פְּרוּשׁ מִהֲתַאֲוָה הִיָּה יְכוּל לְבַקֵּשׁ מִתְּנַת חַנּוּם
 וְלִכְּנ מִשָּׁה שֶׁהוּא הִיָּה דַעַת דְּקִדְשָׁה דַעַת שְׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל הִיָּה פְּרוּשׁ
 לְגַמְרֵי מִתַּאֲוָה זֹה, וְכִמּוֹ שְׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (דְּבָרִים ה, כב):
 "וְאַתָּה פֹה עֹמֵד עִמָּדִי". וְאָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שְׁנִצְטַוָּה
 לְהִיּוֹת פְּרוּשׁ מִן הָאִשָּׁה לְגַמְרֵי. וְלִכְּנ הִיָּה מִשָּׁה רַבְּנֵנוּ יְכוּל לְבַקֵּשׁ
 מִתְּנַת חַנּוּם. כִּי הוּא הִיָּה נָקִי לְגַמְרֵי מִכָּל בְּחִינַת חַנּוּם שְׁל עֲרִיּוֹת
 וּפְגָם הַדַּעַת כַּנ"ל.

וְזֵהוּ הַמְּשִׁיב דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל כָּאֵן – מִשָּׁה דַעַת פְּרִישׁוֹת פֹּה עֹמֵד
 עִמָּדִי כִּי עַל שֵׁם זֶה הִיָּה יְכוּל לְבַקֵּשׁ מִתְּנַת חַנּוּם וּלְהַמְּשִׁיב עַל עֲצֻמוֹ
 טוֹבוֹ וְחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעֲרִיּוֹת הוּא פְּגָם הַדַּעַת, כִּי אֵינן אָדָם עוֹבֵר
 עֲבָרָה אֶלֶּא אִם בֵּן נִכְנָם בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת (בוטמה ב' ע"א).

הַבְּרִיאָה מִתְּנַת חַנּוּם – עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה
 וּמְמַשִּׁיב רַבְּנֵנוּ ו"ל – הַבְּרִיאָה מִתְּנַת חַנּוּם – עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, כִּי
 הִנֵּה בְּאֵמֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה הִיָּתָה בְּמִתְּנַת חַנּוּם שְׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא אוֹתוֹ יֵשׁ מֵאֵינן, בְּכַדִּי לְתַן שְׂכָר טוֹב לְבְּרִיּוֹתָיו
 בְּפַעֲלָתָם. אָבֵל אֵזִי בְּשַׁעַת הַבְּרִיאָה עֵדִין הִיָּה מִתָּר לָהֶם עֲרִיּוֹת
 מִיְחָדוֹת. וְכִמּוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּרָפִי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר) עַל הַפְּסוּק

(תהלים פמ, א): "כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶנָּה" – אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּנֵי מַה נָּשָׂא קוֹן אֶת אַחֲוֹתָיו? וְהֲלֹא כָּבֵר נִאָּמַר: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲוֹתָיו וְכוּ' חֶסֶד הוּא" (ויקרא כ, י), אֲלֵא בְּחֶסֶד נִבְנֶה הָעוֹלָם עַד שְׁלֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְפִי שְׁלֹא הָיוּ נָשִׁים אַחֲרוֹת הַתִּיּוֹן לָהֶם; עֵינֵי שָׁם. נִמְצָא, שָׂרְבְנוּ ז"ל מִבְּאֵר כָּאֵן אִיךָ הָיָה עָקֵר קִיּוּם הַבְּרִיאָה בְּתַחֲלֹתָהּ בְּמִתְנַת חֲנָם הָלֹא לֹא שָׁמְרוּ עֲצָמָם מִכָּל הָאִסּוּרִים שֶׁל עֲרִיּוֹת הַמִּבְּאֵרוֹת בְּתוֹרָה?

הַתְּחִלָּה נִפְלְאָה לָאָדָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁרַק לֹא יִמְצָא שָׁם

וְעַל זֶה אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, הַבְּרִיאָה, קִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה, עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ, הֵינּוּ עֲשִׂית הָעוֹלָם – הִפְרוּ תוֹרַתְךָ – בְּטוֹלָה שֶׁל תּוֹרָה – הֵינּוּ בְּגִלְל שׁוֹהָה הָיָה עֲדִין קִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה, וְהַשֵּׁם יִתְּבַרַךְ רָצָה שִׁיקוּם הָעוֹלָם מִלֹּא עִם בְּנֵי אָדָם, לְכֵן עֲדִין לֹא נִאָּסְרוּ לָהֶם קְרוֹבוֹתֵיהֶם, וְהָיוּ בְּבַחֲיִנַת "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ הִפְרוּ תוֹרַתְךָ", שֶׁבְטוֹלָה שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ קִיּוּמָהּ.

וּמִזֶּה יוֹצֵאת הַתְּחִלָּה לָאָדָם שֶׁאֲפִילוּ בְּשַׁעֲרָה שֶׁהוּא מִתְּבַטֵּל מִן הַתּוֹרָה וְאִי אֲפֶשֶׁר לוֹ לַעֲסֹק בָּהּ כְּרֵאוּי מִפְּנֵי קְמִנּוֹת מַחוּ וְעֲצָם בְּלִבּוֹלָיו, אֵף עַל פִּי בֵן, גַּם אִזּוּ הוּא יִכּוֹל לַעֲסֹק בְּתַפְלָה וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ

יתברך מתנת הנם. וכמו שכל העולם התנהג במתנת הנם לפני מתן תורה. וכמבאר כל זה בדברי רבנו ז"ל בתחלת תורה ע"ח חנ"ל. וזהו ואתחנן אל ה' הינו שהאדם תמיד יכול להחיות עצמו בתפלה וחנינה אל השם יתברך בבחינת מתנת הנם, ואפלו אם הוא מרגיש עצמו הכי ירוד והכי פחות בעולם, שעבר כבר על כל מיני עברות ואסורים, רחמנא ליצלן, ונכשל כבר במה שנכשל, אף על פי כן יכול לבוא לפניו יתברך ולבקש מתנת הנם, ולהחיות את עצמו עם המתנת הנם שנהג הקדוש ברוך הוא את הבריאה לפני מתן תורה.

מכל פרט ופרט של הבריאה, היו יכולים למצא רצונו יתברך ומסים רבנו ז"ל, בעת היא לאמר בעשרה מאמרות הוא החלקמה בח מעשיו הגיד לעמו, הינו שרבנו ז"ל מבאר שעקר הכח לבקש מתנת הנם, הוא בחינת בעת היא לאמר, הינו בעת שעדין היו עשרת הדברות של מתן תורה גנוזים ונעלמים בתודת העשרה מאמרות שבהם נברא העולם. כי לפני מתן תורה, שעדין לא היו המצוות בפעל ממש, אף על פי כן, היו העשרה מאמרות שמהם נברא העולם, דהינו שמפיל פרט ופרט של הבריאה, היו יכולים

למצא רצונו יתברך, שהוא מחיה ומחיה את כל פרט ופרט של הבריאה.

אסור לאדם לשאול ששאל: "למה עובר עליו מה שעובר

ונהו בעת החיא – 'החיא' הוא לשון העלמה, וכמבאר בכתבי האריז"ל, שכתב 'אני' הוא במלכות. 'אתה' הוא בזעיר אנפין. והוא בכתר, הינו בחינת העלמה והסתרה. ולכן עקר בקשת האדם מתנת הנם מהשם יתברך הוא בכת עת החיא לאמר, הינו בעת שעדין היו עשרת הדברות וכלליות התורה הקדושה גנוזות בתוך העשרה מאמרות, שזוהי בחינת "כח מעשיו הגיד לעמו", הינו שהשם יתברך גלה לעם ישראל את כח מעשיו בכל מעשה בראשית, וגלה להם שבכל מעשה וספור שעובר בזה העולם גנוז בחו יתברך. וכל אחד ואחד יכול להתקרב אליו יתברך מכל מה שעובר עליו. ולכן אסור לאדם לשאול ששאל: "למה עובר עליו מה שעובר?" כי עליו לדעת, שחכל משגח בהשגחה פרטית מפניו יתברך, ועליו לקבל כל הפא עליו באהבה ולעשות תשובה שלמה על כל מעשיו, ובכח זה יזכה להמשיך על עצמו כל מיני השפעות טובות מפניו יתברך, בבחינת מתנת הנם, וישמח תמיד עם חלקו וגורלו ולא יחמר לו שום דבר בלל.

להזכיר את עצמו תמיד ועל ידי זה יקבלו ממנו והזכיר מותרא"ש, גרו יאיר, שבשעה שאדם זוכה לעשות תשובה, עליו לזכר שאת עצמו הוא צריך להזכיר ולמצא מומין וחסרונות בעבודתו כדי לשוב בתשובה שלמה עליהם, אבל את חברו עליו לדון תמיד לבק זכות, ולעורר אותו בדרך נעים גם בן לעסק בתשובה ותורה ותפלה להשם יתברך. אבל לא לזרק ולהשפיל אותו בבחינת תוכחה של בזיון והרפה, וכמו שכתוב (ויקרא יט, יז): "הזכח תזכיר את עמיתך ולא תשא עליו חטא". כי זו היתה עבודת הצדיקים, שתמיד פללו את עצמם ביחד עם כל השומעים דבריהם, והזכירו את עצמם, בבחינת מה שמוכא בספר המדות (אות תשובה סימן ע): 'בשאתה מזכיר אותם שלא תקנו חטאת נעורים, תכלל את עצמך עמהם, ועל ידי זה יקבלו ממך; עין שם ועל דרך שעשו האחים הקדושים הרבי ר' אלימלך מליזענסק, ואחיו הרבי ר' זושא מהאניפולי ז"ע, שתמיד הזכירו וכוזו את עצמם ברבים והזכירו את כל החטאים והעוונות של האנשים שעמדו שם סביבם, ועל ידי זה נתעוררו כלם בתשובה שלמה. פי הבינו שעליהם מכונים הדברים, ולא היו שיכים כל הפגמים האלו לצדיקים האלו כולל.

על ידי מתנת הנם זוכים לתוכחה לשם שמים
 ואדם זוכה לבא להשגה זאת של תוכחה לשם שמים, רק על ידי
 שהוא זוכה תמיד למתנת הנם ממנו יתברך, ואין לו שום דבר מצד
 עצמו כלל, ונה יעזר אותו תמיד לדון את חברו לבק זכות ולמצא
 בו נקודות טובות, ויעזר אותו בדרך של נעים ואהבה לחזר אליו
 יתברך ולעשות תשובה שלמה.

והשם יתברך יזננו לעסוק בתורה ותפלה כל ימינו, עדי נזפה לשוב
 אליו יתברך בתשובה שלמה באמת, ונזפה להכליל בו יתברך לגמרי
 מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

